

Gildebrief



Het Gilde van Vrijwillige Molenaars

33e jaargang no. 2 juni 2014



Nationale Inventaris
Immaterieel Cultureel
Erfgoed Nederland

Gildebrief

De Gildebrief is het verenigingsblad van het Gilde van Vrijwillige Molenaars (GVM) en verschijnt vier keer per jaar in een oplage van 2.300 stuks in de maanden maart, juni, september en december. De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen berust bij de auteur. De redactie is, tenzij anders vermeld, verantwoordelijk voor het geheel van het blad. Het bestuur is verantwoordelijk voor zaken die duidelijk een Verenigingskarakter hebben.

Abonnement niet leden

Niet leden van het Gilde kunnen zich abonneren op de Gildebrief door donateur van het Gilde te worden voor het minimale bedrag van 15 Euro.

Advertenties

Voor bedrijven of instellingen die gelieerd zijn aan 'de molenwereld' bestaat de mogelijkheid in de Gildebrief te adverteren. Informatie is verkrijgbaar bij de penningmeester.

Bestuur van Het GVM

Voorzitter: T.V. (Theun) Vellinga,
Venkel 21, 8252 CH Dronten, tel. 0321-317465
voorzitter@vrijwilligemolenaars.nl

Secretaris: Bas de Deugd

Dirk Karstraat 47, 4143 AX Leerdam, tel. 0345-630112
secretaris@vrijwilligemolenaars.nl

Penningmeester en verzekeringen:
Karel Ouwendag, Dillegard 5, 2803 RD Gouda
tel. 06-53130068
penningmeester@vrijwilligemolenaars.nl

Afdelingscoördinator: Ingrid Friesema
Johannes Wierlaan 20, 3734 XC Den Dolder,
tel. 030-2619928
afdelingscoördinator@vrijwilligemolenaars.nl
Contacten afdelingen, regio en bliksemafleider.

Coördinator opleidingen: Mark Dwarswaard
Stadhuisplein 237, 5461 KR Veghel, tel. 06-83218118
opleidingscoördinator@vrijwilligemolenaars.nl

Communicatie, social media, algemene zaken en website:
Tom Kreuning
Molenkade 8, 1829 HZ Oudorp (NH), tel. 06-43085173
communicatie@vrijwilligemolenaars.nl
webmaster@Vrijwilligemolenaars.nl

Algemene zaken en molengidsen:
Drewe Schouten
Borgweg 72, 9804 RT Noorhorn, tel. 0651539129

Ledenadministratie:

Fr. (Frans) Tulleman,
Vasco da Gamastraat 4, 5665 GL Geldrop, tel. 040-2863023
ledenadministratie@Vrijwilligemolenaars.nl

Coördinator Examens

P.J.M. (John) Houben
Korhoenderveld 89, 5431 HC Cuijk, tel. 0485-320994

Coördinator Arbo en Veiligheid

Erik Kateman
Donaudal 33, 7007 HC Doetinchem, tel. 06-29017071
veiligheid@vrijwilligemolenaars.nl

Bliksemafleidercontrole

Coördinator L.J. (Leo) Tiggelman,
Livius 7, 3962 KD Wijk bij Duurstede, tel. 06-22004848,
b.g.g. 0343-575684
bliksemafleidercontrole@vrijwilligemolenaars.nl

Gildeverzendingen

H.P.A. (Hub) van Erve,
Hoevense Kanaaldijk 9, 5018 EA Tilburg, tel. 013-5362100
verzendingen@vrijwilligemolenaars.nl

Vertrouwenspersoon

H.P.A. van Erve (zie Gildeverzendingen)
A. (Ada) Meurs Telemanstraat 60, 8031 KL Zwolle,
tel. 038-4225533

Steunpunt Molenbiotoop

De Hollandsche Molen, Mark Ravesloot
(email adres DHM@molens.nl),
Zeeburgerdijk 139, 1095 AA Amsterdam, tel. 020-6238703

Rekeningnummers

IBAN NL40 TRIO 0198 54 28 95 (algemeen)
IBAN NL56 TRIO 0198 55 85 70 (Gildeverzendingen)
BIC TRIONL2U

Kon. Bibliotheek: ISSN 1381-9151

Ledenvergadering, notulen



4

Boventafelement



14

Lesbrieven, reactie



16

Watermolenopleiding



20

In dit nummer:

juni 2014

Notulen van de Algemene Ledenvergadering	4
Nieuw bestuurslid: Karel Ouwendag	7
Nieuw bestuurslid: Drewe Schouten	7
Molenbehoud in 2014	9
Overzicht geslaagden van de voorjaarsexamens 2014	10
Lintjesregen	12
Column	13
Het Boventafelement: kort verslag van de Opleidingsraad	14
Reactie op: Lesbrieven, wat moet ik er mee?	16
In de rouw	19
Tussentijds verslag Werkgroep Watermolenopleiding	20
Verslag van een praktijkdag olieslaan	23
Informatiebijeenkomst molenbiotoop	24
De Noordmolen van Twickel, verkeersknooppunt	26
Het water heeft zijn werk goed gedaan!	29
Verenigingsnieuws en regionberichten	30

Redactie Gildebrief

Hoofredacteur: Tom Kreuning
Redactieadres: Molenkade 8 1829 HZ Oudorp (NH)
Tel: 06-4308 5173
Redactie@vrijwilligemolenaars.nl

Eindredacteur: Mark Dwarswaard
Controleur: Barend Zinkweg

Deze Gildebrief is mede tot stand gekomen dankzij medewerking van onze regiocorrespondenten:
Zuid: Jo Meessen

Voor de regio's Noord, Oost, Noordwest en Zuidwest zijn wij nog op zoek naar regiocorrespondenten. U kunt zich hiervoor aanmelden bij de hoofredacteur.

Vormgeving

Studio De Bunschoter

Druk

Drukkerij de Bunschoter, www.bunschoter.nl

Kopij en mededelingen

De redactie neemt graag kopij en suggesties voor artikelen in ontvangst en beoordeelt deze op plaatsbaarheid in haar geheel, gedeeltelijk of in gewijzigde vorm, zulks in overleg met de auteur.

Kopij voor het **septembernummer** van 2014 moet in het bezit zijn van de redactie **voor 1 augustus 2014**. Voor een latere aanlevering dient men te overleggen met de redactie. Teksten (al dan niet met foto's) kunnen worden aangeleverd per email. Bij voorkeur in Word op emailadres redactie@vrijwilligemolenaars.nl.

Neem voor het meezenden van foto's even contact op met de eindredacteur.

Nummer 2



Met meteen maar de excuses namens de redactie voor het later verschijnen van de vorige Gildebrief.

Door allerlei bij elkaar komende zaken (zo gaat zo iets natuurlijk altijd) kregen we het niet voor elkaar om de juiste uitgiftedatum te halen. Bovendien had onze drukker met ontzettende drukte te kampen (vandaar dat het drukken van de watermolen lesstof ook vertraging heeft opgelopen).

Daarnaast was het op dat moment bij de eindredacteur op het werk ontzettend druk (toen wel...) en was er te weinig tijd om goed met de hoofdredacteur te kunnen communiceren. Die had het ook erg druk (voorjaar hé? Veel zwangere vrouwen...). Tevens was die ook druk doende om regiocorrespondenten te "ronselen", op dat moment met weinig succes.

Zo heeft de hoofdredacteur alle artikelen zelf gecontroleerd voordat ze naar de eindredacteur gingen. Voorheen deed Barend Zinkweg dit werk. En vanaf deze editie doet hij dat weer. En daar zijn we blij mee! Vele handen maken licht werk.

Barend heeft op de jaarvergadering terecht opgemerkt dat de redactie te klein was (dat kwam dus door die omstandigheden). Ook gaf hij aan dat er te weinig vergaderd is, maar dat is niet zo, de redactie, in oude vorm, dat wel, is twee keer bij elkaar geweest in het vorige bestuursjaar (en dat is overigens wel het minimum); in Amersfoort na de Algemene Ledenvergadering en in de zomer op de Opwettense Watermolen, al was de toenmalige redactie op dat moment niet compleet.

Inmiddels hebben we een regiocorrespondent; voor de regio Zuid (Noord-Brabant en Limburg)

dat is Jo Meessen. Overigens zat hij ook in de oude redactie en is bereid gevonden op deze wijze voort te gaan.

Voor de regio's Noord (Groningen, Friesland en Drenthe), Oost (Overijssel en Gelderland), Noordwest (Noord-Holland en Utrecht) en Zuidwest (Zuid-Holland en Zeeland) zoeken we nog regiocorrespondenten. De regio's kunnen naar wens verder onderverdeeld worden. Als dit je wat lijkt, of je hebt hier vragen over, neem dan gerust contact op met de hoofdredacteur! Op het moment dat deze Gildebrief bij de drukker lag is er weer overleg geweest tussen diverse redactieleden. Dit keer op de Pendrechtse Molen.

Opleidingsraad

Het hoofdbestuur heeft inmiddels ook de Opleidingsraad weer achter de rug, het overleg tussen hoofdbestuur, afdelingsbesturen en de Examencommissie. In "Het boventafelement" kun je hier meer over lezen. Dan is er in deze Gildebrief ook een verslag opgenomen van de Algemene Ledenvergadering die dit jaar in Bleskensgraaf werd gehouden, gecombineerd met 's middags de molenaarsdag in de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden. Alle molenaars en standhouders die hieraan hebben meegewerkt bij deze nogmaals: Hartelijk dank!!! Inmiddels staan de in de Ledenvergadering besproken Statuten en het Huishoudelijk Reglement op onze website en zijn die dus digitaal te raadplegen: www.vrijwilligemolenaars.nl

Verdriet en vreugde

In de tijd tussen verschijnen van de vorige Gildebrief en deze zijn er diverse molenaars overleden. We hebben er maar een "vaste rubriek" van gemaakt, al hopen we die toch

niet iedere keer zo vol te hebben. Overigens ontvangen wij wellicht niet over alle sterfgevallen bericht. Mocht er een molenaar in je omgeving zijn overleden, stuur dan gerust een bericht naar de redactie. Een "In Memoriam" mag, maar hoeft niet.

De een heeft verdriet, de andere vreugd; zo zijn er ook nu weer diverse molenaars koninklijk onderscheiden. Ook hier geldt dat de redactie vast niet van alle onderscheiden molenaars een bericht ontvangt en zijn jullie hierbij uitgenodigd om ons te voorzien van de nodige informatie!

Wat tref je niet meer aan in de Gildebrief:

De mensen die voor het lezen de Gildebrief al even hebben doorgebladerd, hebben gezien dat de "Uitgaven van Het gilde van Vrijwillige Molenaars" en de "Wetenswaardige literatuur" niet meer in de Gildebrief is opgenomen. Afgezien van een recente toevoeging van de publicatie over "Hout in de molenbouw" van Gerrit Pouw geeft deze rubriek al jaren dezelfde informatie. En dus een pagina waar veel leden niet meer naar kijken. De Uitgaven en de Wetenswaardige literatuur zijn tegenwoordig opgenomen op onze website.

Geregeld zullen wij hiernaar (ten behoeve van nieuwe leden) in de Gildebrief verwijzen, zoals we dat ook al doen met de bliksemafleidercontrole.

In overleg met Theun is er geen Kam meer. Aan gezien de hoofd- en eindredacteur zowel in de redactie als ook in het hoofdbestuur zitten zijn het "Redactioneel" en "De Kam" samengevoegd. Zo heeft Theun wat meer tijd over. Die heeft hij dit keer besteed aan het schrijven van Het boventafelement.

Mocht hij voldoende inspiratie en tijd hebben dan is een Kam zo weer gestoken!

Overigens hebben we vernomen dat de klus in BelénYesújklak, waarover in het vorige nummer het een en ander was gemeld, naar tevredenheid is afgerond!

Namens hoofdbestuur en redactie:

Tom Kreuning en Mark Dwarswaard

Notulen van de Algemene Ledenvergadering

5 APRIL 2014

De ledenvergadering wordt gehouden in dorps-huis de Spil in Bleskensgraaf.

Op de vergadering zijn 39 leden aanwezig. De secretaris heeft afmeldingen ontvangen van o.a. Harke Slagter, Ans Roefs, Jan Wieffer, Gerrit Olink, Catrinus Rouwe, Jan en Mieke Berghuis en A. Toet.

De voorzitter, Theun Vellinga, opent de vergadering en spreekt een extra welkom uit richting Nico Salm, die namens vereniging De Hollandsche Molen aanwezig is.

Vanuit het bestuur deelt de voorzitter mede dat Hans de Kroon op de leeftijd van 61 jaar is overleden. Hans draaide op de Nieuwe Molen in Veenendaal en was daarnaast zeer actief in de molenwereld.

Door een fout in de deadline van de Gildebrief is de Gildebrief pas enkele dagen voor de vergadering verschenen. Alle vergaderstukken en de datum van de ledenvergadering waren echter al wel eerder bekend via de website. Als laatste benoemt de voorzitter de data van de Nationale Molendagen van dit jaar omdat deze door een miscommunicatie niet in de Gildebrief stonden vermeld.

Na deze mededelingen leest de secretaris, Bas de Deugd, een bericht van verhindering voor van Reinier den Uijl. In dit bericht geeft Reinier aan dat hij de gelopen zaken rond zijn penningmeesterschap liever anders had gezien en worden zijn inspanningen voor het Gilde benoemd. Na dit bericht leest de secretaris het bericht voor dat naar de afdelingsbesturen is gestuurd en waarin wordt vermeld dat Reinier zelf heeft aangegeven te stoppen als penningmeester. Vanuit de zaal wordt gevraagd of het mogelijk was geweest om een combinatie te maken tussen de nieuwe en de oude penningmeester? De secretaris geeft aan dat er een gesprek is geweest met Reinier en dat dit uiteindelijk geen optie was. Vanuit de ledenvergadering komt de stelling dat het belangrijker is dat er een penningmeester is dan een specifiek persoon.

Hierop volgt de vraag of door het herroepen van zijn terugtrekking als penningmeester hij dus nog penningmeester is totdat de ALV zegt van niet? De secretaris antwoordt dat een bestuurslid, onafhankelijk van de ALV zich kan terugtrekken. Daarnaast heeft hij zichzelf laten uitschrijven bij de Kamer van Koophandel. Dan ben je dus geen bestuurslid meer.

Na deze discussie gaat de voorzitter verder met het agendapunt van de bestuurswisseling. Reinier den Uijl en Jan Chris Wagenaar zijn aftredend en niet herkiesbaar. Jan Chris moet om gezondheidsredenen stoppen. Beide aftredende bestuursleden worden bedankt voor hun werk en inzet. Aangezien zij niet aanwezig zijn zullen ze langs een andere weg een presentje als dank krijgen.

Nieuwe bestuursleden: Karel Ouendag als penningmeester en Drewe Schouten als algemeen bestuurslid. De voordracht van beide heren wordt goedgekeurd met applaus door de ledenvergadering.

De ledenvergadering keurt zonder vragen of opmerkingen het verslag van de algemene ledenvergadering 2013 goed met applaus. De voorzitter gaat verder met het jaarverslag van 2013. Alle punten van het jaarverslag 2013 passeren de revue. Er zijn iets meer leden ten opzichte van het jaar 2012 en er zijn nu meer geslaagde watermolenaars dan leerling-watermolenaars. Het ambacht van molaar is opgenomen in de Nationale Inventaris van Immaterieel Cultureel Erfgoed Nederland. In 2013 was er opnieuw veel aandacht voor veiligheid: veiligheidscoaches, veiligheidsdagen en veiligheidsoverleg tussen GVM, DHM en AKG. In 2013 is er door het bestuur en door werkgroepen gewerkt aan de statuten en het huishoudelijk reglement, actiepunten vanuit de meerjarenvisie zijn opgepakt, de Gildebrief heeft een nieuwe redactie, de website is vernieuwd, de werkgroep herziening lesstof is goed op weg en de werkgroep ondersteuning instructeurs heeft goed werk geleverd. Daarnaast is op 55 molens in 2013 de bliksemaf-

leiding gecontroleerd. De controles worden gedaan door Leo Tiggelman, Johan Krone, Leo van Someren, Hendrik-Jan Berghuis, Ton van der Heiden en Evert van Rooijen.

Vanuit de zaal komt de vraag hoe de leerpunten vanuit de incidentenregistratie bij de molenaars komen? De voorzitter antwoordt dat dit nog niet geheel is uitgewerkt. Dit kan via de veiligheidscoaches en de afdelingsbesturen / opleidingsraad naar de afdelingen. Maar het kan ook via de Gildebrief en contactavonden. De voorzitter heeft geen zicht op de lijst van incidenten, maar hij heeft wel gehoord dat er meldingen zijn geweest.

De voorzitter antwoordt op de stelling dat er in het verleden heftige incidenten zijn geweest, waarvan nooit een terugrapportage is geweest, dat Veenendaal uit de discussie is verdwenen en opgezocht zou moeten worden. Kinderdijk ligt, na 2 jaar, nog steeds bij de officier van justitie. Vanuit de zaal komt de suggestie dat deze incidenten permanent op de agenda van de veiligheidsraad moeten blijven totdat er een verslag van is, desnoods dat het onbekend is gebleven.

Hierna volgen een aantal vragen uit de zaal; Er zijn toch nieuwe groepen leden (bv molengidsen) gemaakt vorig jaar? *Deze zijn niet terug te vinden in tabel met ledenaantallen. Klopt, dit zal vanaf volgend jaar in de tabel worden opgenomen.*

Hoe zit het met het aanmanen van wanbetalers?

Je moet voor 1 januari betalen. Zo niet dan worden er aanmaningen per email en per post gestuurd, waarin ook vermeld staat dat ze zonder betaling niet verzekerd zijn. Sommigen betalen dan meteen, maar sommigen zijn er gewoon mee gestopt zonder zich af te melden. De afdelingsbesturen krijgen aan het begin van het jaar een lijst met de wanbetalers uit hun regio.

Hoeveel molenaars uit het ledenbestand zijn er actief? *Dat is niet bekend.*

Wat zijn vakinstructeurs? *Dit zijn vakmolenaars / beroepsmolenaars die vaak geen getuigschrift hebben, maar die veel ervaring en de wil hebben om vrijwilligers op te leiden.*

Waarom staan de redactieleden van de Gildebrief niet meer in het colofon en er is ook al een hele tijd geen redactievergadering geweest. *Voor de wisseling van de hoofdredactie waren er ook amper redactievergaderingen. Er wordt nog gezocht naar correspondenten in de provincie voor lokale nieuws.*

Dit is niet in overeenstemming met redactiestatuut. De leesbaarheid verdient aandacht, wat nu minder is. De redactieleden zijn buitenspel gezet, dit is niet zorgvuldig. *Er zal binnenkort een redactievergadering georganiseerd worden.*

Zou er geen discussie gevoerd moeten worden over samenwerking met andere bladen? *Deze discussie is al vaker gevoerd, maar het zou een optie kunnen zijn.*

Schept het Immaterieel Erfgoed verplichtingen voor de molenaar?

Nee, het schept mogelijkheden en voor zover bekend geen verplichtingen.

De vergadering gaat verder met het financieel verslag en de voorzitter geeft het woord aan Karel Ouendag, de nieuwe penningmeester. Twee grote posten, project de nieuwe molenaar en 40 jaar GVM, zijn afgerond. De post verzekeringen is constant; de grootste kostenpost is drukkosten/verzendingen. De vereniging heeft relatief veel geld, maar weinig rente. Daarom is het plan om het op een spaarrekening te zetten voor iets meer rente. De zaal reageert met de stelling dat er juist was gekozen voor de Triodos bank om ideële redenen. Een mogelijke oplossing hiervoor is de ASN. Deze bank heeft wel een spaarrekening voor verenigingen. De penningmeester gaat dit bekijken.

Controle door de kascommissie op de jaarrekening 2013 heeft plaatsgevonden en alles zag er goed uit. Penningmeester/bestuur is hiermee gedechargeerd.

De kascommissie voor 2014 bestaat uit Pierre Konings, Gerard Barendse en Harke Slagter. Er waren in 2013 drie uitkeringen van het eigen risico door Het Gilde. Bestuur besluit per geval of het eigen risico uit deze pot betaald wordt. De WA-plus verzekering heeft in de afgelopen 3 jaar steeds een negatief saldo gehad. Deze premie wordt dus gehandhaafd. De ongevallenverzekering kan wel verlaagd worden per 2015. Hierover volgt nog bericht. In de begroting 2014 is een verschuiving van

de kosten naar de opleiding. Verder willen we doorgaan met investeren in veiligheid. De begroting wordt door de ledenvergadering met applaus goedgekeurd.

Waarom staat er op de begroting de post werkgroep exameneisen in 2014?

De afspraak was dat de exameneisen na een paar jaar geëvalueerd zouden worden, daarnaast willen we de eisen voor watermolenaars eens controleren, plus dit met elkaar in overeenstemming brengen.

Hoe zit het met de reiskosten veiligheidscoaches in de afdelingen?

Dit hoort in de afdelingen, dus in dat budget/begroting. Jaarstukken 2013 van de afdelingen komen nu binnen, dan wordt bekeken waar het geld in de afdelingen aan besteed wordt. Dan kan ook gekeken worden naar het budget.

Meteen een verzoek aan alle afdelingen die dat nog niet hebben gedaan om de jaarstukken in te dienen bij het bestuur.

De herziene statuten zijn door de notaris bekeken. Daar bleken kleine juridische wijzigingen nodig te zijn. De voorzitter benoemt de kleine wijzigingen ten opzichte van de besproken versie in de ledenvergadering van 2013. De Statuten worden vervolgens door de ledenvergadering met algehele instemming goedgekeurd. 39 leden van de aanwezige 39 leden stemmen in met de statuten.

In het herziene huishoudelijke reglement geeft de ledenvergadering dat er op een aantal punten nog kleine wijzigingen nodig zijn. In 2.4 ad 1 wordt Hoogland genoemd beter is het om in dit lid geen plaats te noemen. Er zijn in het huishoudelijke reglement nog dubbelingen met de Statuten. Het is beter om in huishoudelijke reglement naar de statuten te verwijzen.

Een van de dubbelingen zorgt tevens voor een fout over de materialen die ingeleverd moeten worden bij aanmelding voor het examen bij DHM.

Vanuit de zaal komt de opmerking dat de ALV 4 dagen geleden is aangemeld in de Gildebrief. Hierdoor is er te weinig tijd om alles te kunnen lezen. Daarnaast was niet duidelijk wat er gewijzigd was en wat niet. De voorzitter antwoordt dat er een notitie bij was waar de wijzigingen instonden. De stukken stonden al heel lang op de website. Er was al een eerste aankondiging van de ALV in de vorige Gildebrief van december 2013.

Het huishoudelijke reglement (HHR) wordt met applaus goedgekeurd, met als aantekening dat de door de ledenvergadering genoemde fouten





er uitgehaald zullen worden.

De ledenvergadering keurt alle bijlagen bij het huishoudelijke reglement goed. Het huishoudelijke reglement heeft de volgende bijlagen; Handboek afdelingsbesturen, Taakomschrijving instructeurs,

Klachtenprocedure toelatingsexamens, Reglement vertrouwenspersonen, Redactiestatuut. De bijlage Werkzaamheden jeugdleden is nog een conceptversie. Dit dient nog verder uitgewerkt te worden. De bijlage is korter/formeler dan wat in de Gildebrief staat. Verder meer verwijzen naar de bijbehorende wetten. De ledenvergadering beslist dat de conceptversie een bijlage is bij het huishoudelijke reglement aangevuld met de tekst van de Gildebrief. De conceptversie heeft een geldigheidsduur van 1 jaar, tot de ALV in 2015. De voorzitter geeft het woord aan Drewe Schouten. Drewe geeft een korte toelichting over de stand van zaken over de molengidsen. Er wordt gewerkt aan het uitrollen van de cursus over heel Nederland. De financiën zijn daarbij nog een probleempje. Cursus is vanuit de museumwereld opgezet in Groningen. De cursussen in Zuid-Holland en Limburg zijn ook bekeken en er zijn contacten met de betreffende personen. Ook is er gesproken met De Hollandsche Molen over samenwerking op dit vlak.

Hierna geeft Ingrid Friesema een toelichting over het punt belangenbehartiging. Naar aanleiding van de opmerking van Arie Hoek tijdens de vorige ALV is er het afgelopen jaar gewerkt aan een visie Belangenbehartiging. Er ligt nu een conceptvisie. Het plan is om, in ieder geval in eerste instantie, te focussen op het beschikbaar stellen van informatie en regels over hoe je met elkaar omgaat (molenaars-moleneigenaren), tips over hoe om te gaan met conflicten en op basis van onder

andere deze informatie te kijken naar onderwerpen die in een molenaarscontract opgenomen zouden moeten worden. Voor de uitwerking van deze plannen worden nog mensen gezocht die mee willen denken en werken.

De voorzitter gaat verder met het agendapunt Biotoop.

Het bestuurslid biotoop is gestopt. Dit was een goed moment om in het bestuur na te denken over hoe we verder willen gaan met dit onderwerp. Kennis over biotoop is belangrijk en zit daarom in de lesstof. DHM is ook actief op het biotoopvlak. De molenaar heeft geen officiële rol in het geval van een specifiek biotoopprobleem bij een molen. De moleneigenaar heeft dit wel. Daarom de keuze om wel te zorgen voor kennis over biotoop, maar om dit geen speerpunt in het landelijke bestuur te laten zijn.

Evert Smit heeft geld beschikbaar gesteld voor een biotoopprijs. Gaan we hiermee door? *Het is moeilijk om aanmeldingen te krijgen. De biotoopprijs was een stimulans om biotoop een positieve draai te geven.* Als er goede dingen gebeuren moet dat gestimuleerd worden. Maar is dat een taak van het GVM. Na een discussie wordt besloten om de biotoopprijs te handhaven, maar daarnaast te kijken of we misschien kunnen samenwerken met DHM, het meer zichtbaar kunnen maken, en het eventueel flexibel (bv niet elk jaar) kunnen uitreiken. Suggesties voor kandidaten: Watermolenlandschappen, nieuwe term, meer zichtbaarheid biotoop watermolens. Molen-gang Zevenhuizen (bestaat wel uit 2 organisaties).

De voorzitter vraagt wie er punten heeft voor de rondvraag

Ada Meurs : een vraag over de voorbereiding van examenkandidaten, zes weken van te

voren naar de examenmolen. Hoe ga je als molenaar van een examenmolen om met examenkandidaten. In ieder geval niet de hele opleiding opnieuw doen. *Dit wordt meegenomen naar de Opleidingsraad.*

Kees Kammeraat : Wordt de checklist logboek herzien? *Wordt meegenomen naar de Opleidingsraad.*

Jo Meesen: Hoe moet je omgaan met "vrijwilligers" die verplicht vrijwilligerswerk moeten doen op een molen. Hoe gaan we daar mee om? *Wordt meegenomen naar de Opleidingsraad.*

Nico Salm : De biotoopprijs samen met DHM: leuk idee, moeten we zeker uitwerken.

Daarnaast bedankt dat ik er bij mocht zijn.

Ton Maas: Kan er op de website een tijdschema komen met alle belangrijke data (aanmelden leerlingen enz).

Barend Zinkweg: Een punt van aandacht voor de bijlagen HHR, er staat veel in waar veel meer over te praten zou zijn. Gemiste kans dat er informatief veel is blijven liggen. Oproep om meer propaganda te voeren.

Harm Janssen : 86 molenaars opgezegd in verslag vorig jaar, hebben jullie er iets meegedaan? *Dit staat op het verlanglijstje van het bestuur. Meer dan 700 leden zijn in opleiding, maar sommigen daarvan draaien zelf. Verzekering, veiligheid, ed? Hier is geen beeld van.*

Ton Maas: aparte categorie voor de groep "meedraaiers" (molenaar niet geslaagd/in opleiding)?

Als wordt uitgezocht waarom mensen stoppen, eeuwig leerling zijn, enz. dan ook de wanbeters meenemen.

Ton Maas bedankt het bestuur namens de ledenvergadering voor de werkzaamheden die afgelopen jaar zijn verzet.

De voorzitter bedankt de ledenvergadering en sluit de vergadering om 12.30 uur.

Alle aanwezigen krijgen een USB-kaartje met GVM-logo, waarmee de vergadering echt wordt gesloten.

Bas de Deugd, secretaris

Alle bijgaande foto's zijn van de hand van Roelof Kooiker, m.u.v. de bovenste foto op pag. 5 (Tom Kreuning)

Nieuw bestuurslid: Karel Ouendag

Mijn naam is Karel Ouendag (57). Onvoorziene omstandigheden daargelaten ben ik de komende vier jaar uw penningmeester. Ik ben als molenaar opgeleid op de Malle Molen in Gouda en ben sinds 23 mei 2014 gediplomeerd lid van Het Gilde.

Met vele anderen ga ik er mijn best voor doen dat wij allemaal veel plezier beleven aan onze mooie hobby. Dat geldt met nadruk voor onze leden in opleiding en ook voor allen die zich met de opleiding bezig houden. Het moet voor iedereen leuk blijven, ook in tijden waarin de gemiddelde leeftijd van leerlingmolenaars snel stijgt en het aantal jaren

dat gediplomeerde leden lid blijven van de vereniging, mede daardoor, daalt. Dat schept uitdagingen en daar houd ik wel van.

Inmiddels heb ik de boekhouding van Het Gilde goed op orde gebracht en het vorige boekjaar afgesloten. In mijn eerste bestuursjaar wil ik verder vooral luisteren, ook naar gebruikers van onze opleiding. Het is jammer dat de helft van hen afhaakt. In jaar twee wil ik proberen om een paar dingen bespreekbaar te maken, om vervolgens in jaar drie wat veranderingen te realiseren en bijvoorbeeld wat te snoeien in ons steeds groeiende woud van regeltjes. Daarna breekt alweer het vierde jaar



van mijn bestuursperiode aan, dat zal staan in het teken van opvolging en/of overdracht.

Nieuw bestuurslid: Drewe Schouten



Toen mijn vrouw in 2004 een huis in Noordhorn zag, wilde ze het onmiddellijk kopen. 't Stond al een lange tijd te koop en we werden het gauw eens over de prijs.

Toen alle meubelen op hun plaats stonden en de nodige aanpassingen waren gedaan, keek ik op een zaterdag uit de tuin en realiseerde me dat de molen ernaast er toch wel prachtig bijstond. De wieken gingen rond, de blauwe vlag wapperde en dus ik naar boven.

Hier trof ik enkele molenaars aan en na de nodige prietpraat merkte ik op dat ze wellicht op deze molen, de Fortuna in Noordhorn nog een goede molenaar nodig zouden hebben. In plaats van een meewarig gelach bleek dat ik welkom was. Vanaf de daaropvolgende week was ik (officieel) vrijwillig molenaar in opleiding. Ik zou spoedig daarna met werken ophouden en zo'n hobby zag ik wel zitten.

Na enig heen en weer gescharrel werd Leen Duijm op de molen aan het Paterswoldse Meer (De Helper) m'n instructeur. Onder zijn energieke leiding kreeg ik de kneepjes van het 'vak' door en kon 2½ jaar later het fel begeerde getuigschrift op de molen de Wachter in Zuidlaren halen. Het examen zelf viel me mee, maar het heeft menig zweetdruppeltje gekost om het zover te krijgen.

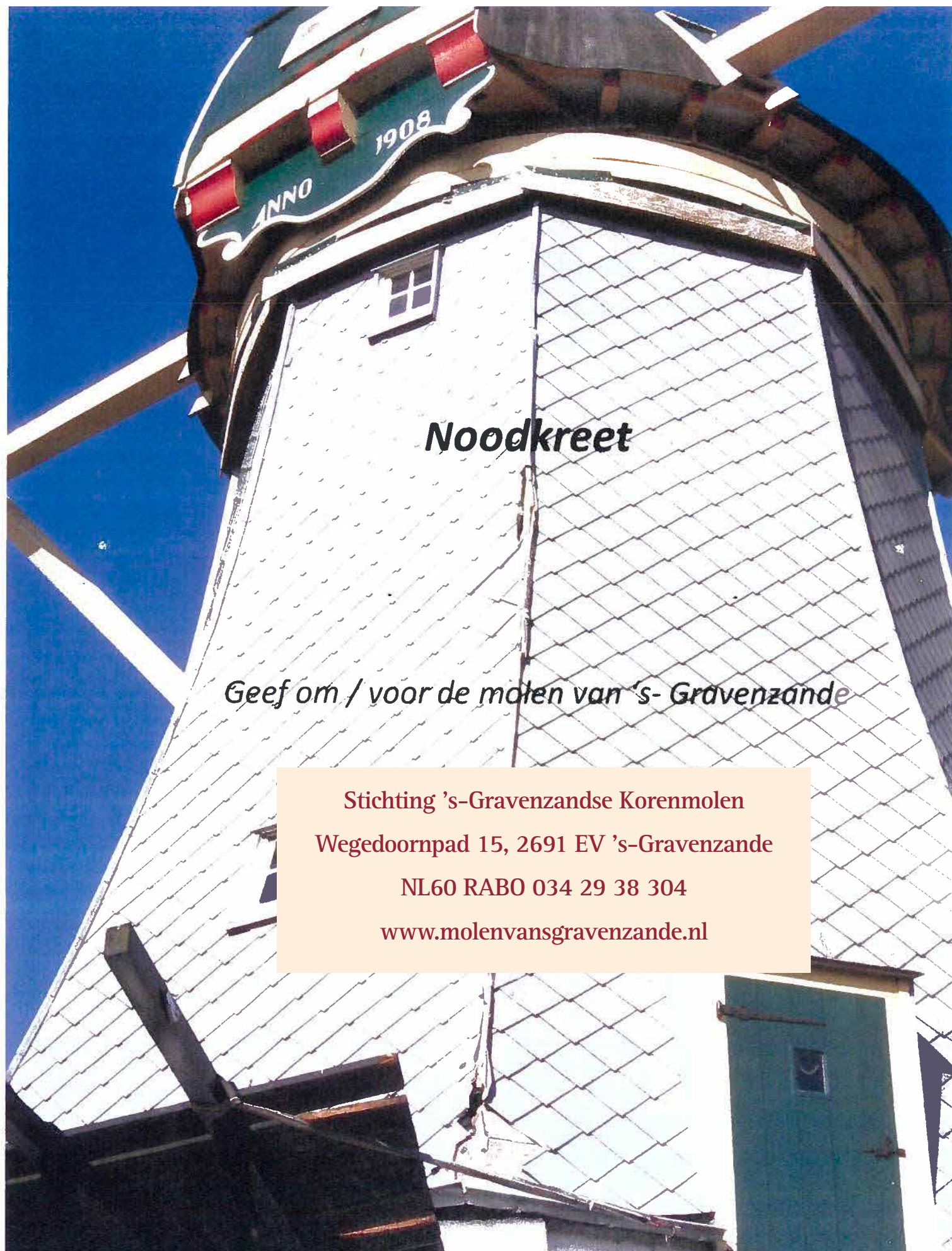
Ik ben nu 'bevoegd' om zelfstandig de molen te laten draaien en vind het heerlijk om 's avonds nog even lekker naar boven te gaan, de molen "aan te zetten" en naar de daarbij horende geluiden te luisteren.

Door allerlei omstandigheden, ben ik ook gaan draaien op de molen De Onderneming in Vierhuizen. Deze molen is vooral bekend geworden door de molenaar instructeur Bernard Dijk, die daar vele vrijwilligers heeft opgeleid.

Het bloed kruipt waar het niet gaan kan. Dus heb ik bij Het Gilde van Vrijwillig Molenaars de bestuursfunctie aangenomen met als eerste opdracht het invoeren en/of uitrollen van de cursus molengids in afdelingen waar die er nog niet is.

Op beide molens heb ik heel goede ervaringen met de molengidsen. Hoewel een molenaar alles van 'zijn' molen hoort te weten, is het uitleggen en rondleiden toch nèt weer even iets anders. Daarnaast hebben vele molenaars niet veel kaas gegeten van presenteren, public relations, contacten met de pers etc.

Juist in dit segment kunnen molengidsen een uitstekende rol vervullen en daar werk ik graag aan mee.



Noodkreet

Geef om / voor de molen van 's- Gravenzande

Stichting 's-Gravenzandse Korenmolen
Wegedoornpad 15, 2691 EV 's-Gravenzande
NL60 RABO 034 29 38 304
www.molenvansgravenzande.nl

Molenbehoud in 2014

EEN REACTIE VAN DE RIJKSDIENST VOOR HET CULTUREEL ERFGOED

De zorg voor molens is al ongeveer honderd jaar sterk in beweging. Dat we nu op een scharnierpunt staan blijkt goed uit de bijdrages van Oscar Huiskamp en Barend Zinkweg in de Gildebrief van maart 2014. Namens de RCE wil ik graag op deze positief ingestoken brieven reageren.



De start van de georganiseerde zorg voor molens vond plaats in de jaren twintig van de vorige eeuw en werd zichtbaar door de oprichting van de verenigingen De Zaanse Molen en De Hollandsche Molen. Op allerlei manieren werd geprobeerd molens voor Nederland te behouden. In het begin gebeurde dat via technische innovaties, die tegenwoordig vaak van monumentaal belang zijn. Ook werden er subsidies voor instandhouding verstrekt. En vanaf de jaren zestig kwam er een grootschalige beweging op gang om molens aan te wijzen als rijksmonument en via allerlei subsidies ten behoeve van onderhoud, restauratie en reconstructie een nieuwe kans te geven. Uit dezelfde tijd stamt de oprichting van de gilden van vrijwillige molenaars in Nederland en in Friesland. Het beroep molenaar is inmiddels verheven tot de status van immaterieel erfgoed, waarmee de erkenning van zowel molens als molenaars definitief is. Ook werken molenmakers en -adviseurs aan erkenningsregelingen. Het hele molenbestand is via boeken en vervolgens websites zeer goed in kaart gebracht. De hele structuur is in principe op orde, tot en met de rijksnota "Een toekomst voor molens" toe. Die nota is, zoals bekend, wisselend ontvangen. Maar in de aanloop tot de nota is iedereen die gehoord wilde worden gehoord. In eerste aanleg wilde de nota een antwoord geven op de vele vragen over het omgaan met molens, door van geval tot geval naar de monumentale waarde te kijken. Dat is in het januarinummer 2014 van het tijdschrift van de RCE nog eens aangetoond.

Een indirect, maar wel beoogd effect heeft de nota ook gehad: hij heeft niet alleen invloed op de adviespraktijk, maar er is de afgelopen jaren een zeer levendig debat over molens ontstaan dat er voorheen minder was. Molens zijn op allerlei wijzen belicht, bijvoorbeeld vanuit hun onbedoelde functie als icoon van ons land. En er wordt meer onderzoek gedaan naar molens en archeologie, molens en bouwhistorie, molens en kleur. Een en ander vindt ook een plaats via de platforms die de RCE en anderen organiseren. En uit de jongste bijdragen in de Gildebrief, maar ook uit andere signalen, kan ook worden opgehaald dat velen in het veld niet twijfelen aan de intenties die achter de nota "Een toekomst voor

molens" lagen. Geen bezuinigingen, bijvoorbeeld. Voor molens worden nog steeds instandhoudingssubsidies verstrekt en zelfs zonder de herbouwwaarde als uitgangspunt. Daarmee heeft het Rijk bewust een uitzonderlijke positie voor molens gekozen. En evenmin een stop op restauraties, zij het dat de rijksmiddelen nu via provincies verdeeld worden. En ook geen teruglopende belangstelling, omdat het Rijk blijvend in kennisverspreiding over molens investeert. Voorbeelden daarvan zijn het molenplatform, de opleiding van één van de molenspecialisten tot vrijwillig molenaar en het aanstellen van een vrijwillig molenaar bij de afdeling Beleid. Maar ook via www.allemolens.nl

Daarom is het zo goed dat in de Gildebrief de vinger wordt gelegd op wat tegenwoordig echt de zere plekken zijn. Natuurlijk, er kan altijd meer subsidie worden gegeven of meer onderzoek worden gedaan. Maar wat zeggen molens ons op de lange duur? En wie zorgt er van dag tot dag voor? Niet alleen door de molen te laten draaien – heel vaak heel belangrijk – maar ook door dagelijks onderhoud te doen en zo verval te voorkomen. Of door gastheer of -vrouw te zijn. Het is fantastisch dat de zorg op de lange duur nu ook wordt uitgesproken: wie zijn straks molenambassadeurs? Wie zorgen straks, in weerwil van de vergrijzing, voor het dagelijkse reilen en zeilen? En: hoe ver willen we dat de zorg voor molens wordt geprofessionaliseerd via (grote) stichtingen? Gelukkig geeft het Gilde ruimte aan mensen die zich deze nieuwe situatie aan trekken: er is heel veel op orde, maar hoe geven we het door? En gelukkig steekt De Hollandsche Molen er ook veel energie in door te kijken wat het wensbeeld in 2023 zou moeten zijn. Fondsen helpen daar ook aan mee. Lokale gemeenschappen hebben dat via allerlei acties (crowdfunding avant la lettre) al jaren gedaan. En een organisatie als TIMS plaatst molens in een internationaal perspectief. Molens verdienen dat ook. De uitdaging wordt die verdienste om te zetten in verdienmodellen en in waarderingsmodellen. Daarover moeten we met elkaar in gesprek en het Rijk doet daar graag aan mee.

Jan van 't Hof
Hoofd Instandhouding RCE

Overzicht geslaagden van de voorjaarsexamens 2014

In de eerste helft van 2014 heeft de examencommissie van "De Hollandsche Molen" weer het examen voor het "Getuigschrift Vrijwillig Molenaar" afgenomen. Dit gebeurde op 17 molens met in totaal 58 kandidaten. Van deze kandidaten zijn er 52 geslaagd. Een slagingspercentage van 89.6%, een mooi resultaat.

Voor het windmolenaarsexamen zijn geslaagd:

Donderdag 3 april 2014,
Molen: Molen van Havelte, Havelte
Mevr W. Bogers, Wittelte
W.L. Degeling, Meppel

Dinsdag 8 april 2014,
Molen: Molen van Jetten, Uden
V.J.H. Lelieveld, Veghel
M. van der Sangen, Best
R.D. Duinkerken, Nijmegen
H.J.M. Raaijmakers, Best

Woensdag 9 april 2014,
Molen: De Hamse Molen/De Ster,
Molenstraat 23, 5446 PL Wanroij
H.P. Aarts, Boxmeer
F.J.M. Koenders, Oss
M.J.M. Merckx, Loosbroek
A.F.M. Koenders, Holthees

Maandag 14 april 2014,
Molen: Daams' Molen, Vaassen
Mevr A.W.J. van der Beek, Deventer
R. Groothedde, Mierlo
W. ten Brink, Ede

Dinsdag 15 april 2014,
Molen: De Vijfhuizer Molen, Haarlem
Mevr. E.G. Mense-Lablans
Mevr. M.G.J. Steernberg, Alkmaar
A.S. Leegwater, Wormer
M.H. van Balgoot, Mijdrecht

Woensdag 16 april 2014,
Molen: De Salamander, Leidschendam
P. Koopmans, Voorschoten
A. Canrinus, Alphen aan de Rijn

P. Smaardijk, Leiderdorp
R.S. van Voorthuizen, Delft

Woensdag 16 april 2014,
Molen: Udemas' Molen, Ganzedijk
A.D. Haveman, Oude Pekela
P.J. Wildeman, Loppersum
D. Grofsmid, Heiligerlee

Donderdag 1 mei 2014,
Molen: De Valk, Zalk
F.S. Agema, Kampen
A.A.J. de Graaf, Dalfsen
Mevr. F. Pol-Roorda, Hasselt
J. Jutten, Dalfsen

Vrijdag 2 mei 2014,
Molen: De Witte Juffer, IJzendijke
H.C.M. Willemsen, Middelburg

Maandag 8 mei 2014,
Molen: Koningin Wilhelmina, Dongen
A.A.B. Kamp, Terheijden
G.A. Kosterman, Nuland
J.W.Th.M. van Heel, Maren Kessel

Maandag 12 mei 2014,
Molen: De Vrijheid, Schiedam
L.L. Ruijgt, De Lier
M. de Jong, Kinderdijk

Donderdag 15 mei 2014,
Molen: De Nijverheid/
Molen van Nijs, Stramproy
J.G.M. Mestrom, Heel
D.T. Teeken, Sint Odiliënberg
J.P. Heijnen, Beegden

Dinsdag 20 mei 2014,
Molen: De Hoop, Wervershoof

A.J. Roersma, Bovenkarspel
F.C. Bakker, t Zand
J.D.E. Baas, Midlum
J. Bol, Heerhugowaard

Donderdag 22 mei 2014,
Molen: De Warkense Molen, Warken
N. Veldkamp, Lochem
J. Th. Van Mierlo, Arnhem
H.D.J. Konink, Aalten

Vrijdag 23 mei 2014,
Molen: De Westermolen, Langerak
W.C.G. Beerden, Dordrecht
P. Raggars, Dordrecht
J. in 't Veld, Westmaas
K. Ouendag, Gouda

Maandag 26 mei 2014,
Molen: Wissink's Møl, Usselo
J.G.M. Kotte, Albergen
L.J.M. Spikker, Deventer

Voor het watermolenaarsexamen zijn geslaagd:

Vrijdag 25 april 2014,
Molen: Mallumse Molen, Mallem
W.J. Wes, Haaksbergen
Th.J. Rijsman, Tubbergen

Wij wensen jullie proficiat en hopen dat jullie nog lang en met veel plezier op je molen mag draaien en liefst malen.

Verder een welgemeend proficiat aan de instructeurs, gastgevend molenaars en alle anderen, die met hun belangeloze inzet en vrije tijd, hieraan bijgedragen hebben.

Het bestuur

Hier kan uw
advertentie
staan.

Zeilmakerij van Neerven bv



**MOLENZEILEN IN
WK77 BRUIN OF WIT,
MARLON BOLUS ROOD**

**Driek van Erpstraat 1
5341 AK OSS**

Tel. 0412-624028

Fax. 0412-627973

info@zeilmakerijvanneerven.nl

**DEGELIJKHEID EN
GEGARANDEERD DE
BESTE KWALITEIT !!**

Koning
Molenzeeilen



- Nieuwe zeilen
- Reparaties
- Touwwerk
- Smeermiddelen
- En meer

Sipke Koning
06-44003400

www.koning-molenzeeilen.nl

MOLENSTEENMAKERIJ



Voor de beste kunstmaalstenen als ook
blauwe basaltlava maalstenen.
Tevens wrijfstenen, kweernen (romeins model)
demonstratiestenen (ø 10, 15 of 20 cm) en
huishoudmolens.

Zeer snel en vakkundig scherpen van
uw molenstenen en maaltechnische adviezen.

Werkplaats:
Rijksweg 146
6586 AB Plasmolen, Nederland
Telefoon: 024 - 696 36 54
Fax: 024 - 696 36 57
GSM 0653667686
E-mail: molensteenmakerij@planet.nl



Lintjesregen

Zoals ieder jaar is ook dit jaar weer een aantal molenaars geridderd.
Bij de redactie zijn de volgende kersverse ridders bekend:

1. Jan Cornelis de Vries



Foto: Cees van der Wal

Jan Cornelis de Vries heeft vrijdag 09 mei 2014 uit handen van burgemeester D.R. van der Borg en in bijzijn van de Commissaris van de Koning de heer J. Smit een Koninklijke onderscheiding ontvangen. Dit gebeurde tijdens de feestelijke opening van Korenmolen De Regt langs de Lekdijk in Nieuw-Lekkerland. De Vries was van 1962 tot 2002 als molenmaker en molenaar in dienst van het Hoogheemraadschap van Alblasterwaard en Vijfheerenlanden (voorheen Waterschap Nederwaard). Tot 2006 woonde hij in de 1e molen van Nederwaard.

Sinds 2002 is hij initiator en onbezoldigd molenmaker en opzichter van de Stichting Herstel Korenmolen De Regt. Hij heeft zich op bijzondere wijze ingezet voor de grondige renovatie van deze Korenmolen. Door de inzet van betrokkene kon flink worden bezuinigd. Hij wierf vrijwilligers, begeleidde hen en verrichtte ook zelf veel kluswerk. Tijdens de restauratiefasen kwamen onder andere diverse betimmeringen, molenonderdelen, een toiletvoorziening, ramen, deuren en hiermee ook de toegang van de ontvangstruimte van zijn hand.

Ook het volledig bouwen en terugplaatsen van de kap en wieken van de molen heeft de gedecoreerde, samen met een groep vrijwilligers, met eigen handen verricht. In ruim anderhalf jaar tijd is hij in staat gebleken om het belangrijkste deel van de bouw van de kap te realiseren. Slechts enkele onderdelen zijn uitbesteed aan derden.

Het kapittel is van mening dat gelet op de intensiteit en de culturele betekenis van de verrichte activiteiten betrokkene kan worden

gekwalificeerd als iemand die zich geruime tijd ten bate van de samenleving heeft ingespannen, anderen heeft gestimuleerd, iemand die één of meer opvallende prestaties heeft verricht en iemand die werkzaamheden heeft verricht die voor de samenleving een bijzondere waarde hebben.

Op grond van bovenstaande is de heer Jan Cornelis de Vries benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau.

2. Marcel Voorneman



Defensie-minister Jeanine Hennis heeft in Den Haag Veghelaar Marcel Voorneman een Koninklijke onderscheiding opgespeld. De militair van Vliegbasis Volkel is benoemd tot Lid in de Orde van Oranje Nassau met de zwaarden.

Marcel Voorneman is in zijn vrije tijd molenaar van de molen te Vorstenbosch en geeft daar zijn molenkennis graag door aan de schoolgaande jeugd om zo het ambacht van molenaar een generatie door te geven.

Op de foto is Marcel de vierde persoon van rechts, de enige militair van de luchtmacht, daar aanwezig.

3. Gerard Ottevanger

Op 25 april 2014 reikt de Burgemeester van Goes een aantal Koninklijke onderscheidin-



gen uit; één daarvan is voor de heer Gerard Ottevanger.

Als telg uit een oud molenaarsgeslacht hebben molens een belangrijke rol in zijn leven gespeeld. Zijn jeugd heeft hij doorgebracht op de bovenmolen van Molenviergang te Zevenhuizen Z-H.

Gerard Ottevanger is een voorbeeld voor velen op uiteenlopende culturele, sociale en maatschappelijke gebieden, en getuigt al vele jaren van goed burgerschap.

Hij schuwt geen verantwoordelijkheid en weet anderen te motiveren om ook initiatieven te nemen binnen zijn of haar capaciteiten en mogelijkheden.

Naast zijn werk bij de Provincie Zuid Holland als beleidsmedewerker op het gebied van molens, heeft hij zijn talenten, kennis en ervaring ook veel breder ingezet en beschikbaar gesteld.

De gebieden waarop hij actief is, of is geweest, zijn divers.

Te denken valt aan (Wereld) erfgoed zoals molenbehoud, molengeschiedenis en documentatie, behoud van kerkelijke gebouwen, lokale historie, activiteiten op het gebied van levensbeschouwelijke aard en plaatselijk sociaal maatschappelijk welzijn.

Daarnaast heeft de heer Ottevanger een groot aantal publicaties over monumentaal erfgoed, molens, restauratiebeleid, biotoopzaken, subsidiezaken en waterstaatkundige werken op zijn naam staan ofwel daaraan bijgedragen.

4. Michel Strik



Vrijwillig molenaar Michel Strik, molenaar van de molen Rijn en Weert te Werkhoven, heeft op de afgelopen Nationale Molendag een lintje gekregen.

Bliksems!!!



Hoe lang is het geleden dat bij jou op de molen de bliksemafleider is gecontroleerd? Meer dan 2 jaar? Vraag dan weer een nieuwe, gratis controle aan! Kijk op de www.vrijwilligemolenaars.nl, log in en vul het formulier in. Er wordt dan spoedig contact met je opgenomen.

Opening Molendag 2014

Dit jaar werd op 10 mei de Nationale Molendag afgetrapt in de Schermer door Jet Bussemaker, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Zij lichtte om 10.05 uur de vang van de Ondermolen D (Museummolens) in Schermerhorn waarna de opening een feit was.

Vervolgens werd de minister wegwijs gemaakt in de wereld van de molens en de molenaars. Zij werd rondgeleid door molenaar Fred Oudejans, ondersteund door Nico Salm, voorzitter van Vereniging De Hollandsche Molen, Tom Kreuning van Het Gilde van Vrijwillige Molenaars en Gerard Troost en Jos Bazelmans van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Boven in de kap kreeg de minister van Tom Kreuning een USB card overhandigd met het Gilde logo er op. Op deze data drager stond de volledige lesstof om molenaar te worden. Deze geste werd door de minister zeer geapprecieerd.

Na de rondleiding las de minister het eerste molenverhaal van de dag voor aan een aantal

schoolklassen uit de Schermer. Ondanks het slechte weer kon de Molendag niet meer stuk.



Minister Jet Bussemaker (r) met de zojuist van Tom Kreuning (l) ontvangen USB card.

Vorbereiding

Nationale Molendag ligt weer achter ons en dat is zoals ieder jaar toch wel een opluchting. U bent vast bekend met de enorme voorbereiding die bij een evenement van dat formaat komt kijken. We hebben ieder jaar dezelfde poffertjeskraam voor de molen staan, dus die moet ook ieder jaar weer gereserveerd, klaargezet en begeleid worden. Ook belangrijk is dat er persberichten uitgegeven worden. Gelukkig kunnen administratieve taken door het bestuur gedaan worden, zodat de molenaars en leerlingen hun handen vrij hebben voor de praktische voorbereiding. Eerst moeten alle zolders worden geveegd en gezogen, het ene koppel stenen wordt klaargemaakt voor het demonstratiemalen, van het andere koppel wordt de kuip half weggehaald om de werking te laten zien. De stelling wordt schoongeboend, de vlaggen gecontroleerd en op volgorde gelegd. Het draaiboek wordt klaargelegd en doorgenomen, de winkel gevuld, overalls gestreken, kammen in de was gezet. De molenmaker moest nog achter de broek gezeten worden om de wipstok te vervangen. Hij wilde de klus uitstellen tot eind mei, maar u snapt dat wij met het oude exemplaar niet voor de dag konden komen. De dag voor molendag wordt de molen alvast een beetje in de juiste richting gekruidd, de laatste folders klaargelegd en de poffertjeskraam opgebouwd. Molendag is succesvol en vlekkeloos verlopen, maar na het opruimen waren wij wel toe aan wat rust. Op een molen is echter altijd wat te doen, dus na twee weken waren wij alweer druk met de voorbereiding voor het volgende belangrijke nationale evenement. De vlaggen zijn opnieuw gesorteerd, het winklassortiment aangepast, nieuwe molenaarspetten besteld, spandoeken opgeduikeld, kinderactiviteiten bedacht en het koffiehok passend versierd, terwijl het bestuur voor de promotie zorgt. Volgende week moeten we met zijn allen alleen nog flink schoonmaken en de molen in de vlaggen zetten en dan zijn wij klaar voor het WK Voetbal 2014.

Kort verslag van de Opleidingsraad

VAN ZATERDAG 17 MEI 2014 IN NIJKERK



Het boventafelelement

Vooraf:

Een zaterdag vergaderen is vaak minder leuk dan draaien op je molen, zeker als het ook nog lekker weer is. Toch is de Opleidingsraad ook deze keer weer een waardevolle bijeenkomst geweest. Door één van de aanwezigen werden de instructeurs genoemd als de koningsspil van de vereniging, ik zou daar zelf graag de afdelingsbesturen aan willen toevoegen. Daar wordt veel praktisch werk verzet: het coördineren van opleidingszaken, toelatingsexamens, theorielessen, noem maar op. Dat is waar het om draait in Het Gilde en is daarmee van enorme waarde. De inbreng van de afdelingsbesturen in de Opleidingsraad is altijd gebaseerd op hun praktische ervaring en is altijd zeer nuttig. Ook is de bijeenkomst vaak een plek waar ervaringen worden uitgewisseld.

Wat is er allemaal besproken?

Ten eerste kwam aan de orde hoe we moeten omgaan met de eis "Dertig uur op andere molens". In de praktijk leidde dit vaak tot verwarring, wat zijn andere molens, welke uren tellen wel?

Voorafgaand aan de Opleidingsraad hebben Harm Jansen (voorzitter afd. Drenthe) en Mark Remmerts (voorzitter afd. Zeeland) een en ander uitgezocht op basis van de exameneisen en de lesstof. Zij hebben dit op de Opleidingsraad gepresenteerd.

De reden voor de dertig uur was indertijd dat het goed was om op andere molens en bij andere molenaars ervaring op te doen. Niet iedere molen is hetzelfde, niet iedere instructeur stage- of gastmolenaar vertelt de dingen op dezelfde wijze. Op basis van die reden is na enige discussie het volgende afgesproken:

Een molenaar in opleiding moet minimaal 30 uur op een andere molen draaien dan de eigen lesmolen. Het gaat om echt meedraaien en dus niet om molenbezoeken. Als je op een andere molen gaat meedraaien, moet dat gebeuren in overleg met je eigen instructeur en ga je draaien bij een andere instructeur of bij een stagemolenaar / gastmolenaar. De leerling gaat niet zomaar naar de andere molen, hij of zij krijgt vragen of opdrachten mee van de instructeur. Het doel van deze vragen of opdrachten is dat je gericht naar een aantal zaken gaat kijken op die andere molen. Na het meedraaien op die andere molen breng je verslag uit aan je instructeur. Dat kan schriftelijk, eventueel in korte notities in je maalboekje, maar het kan ook mondeling. Er komt een apart blad voor het draaien op de andere molens. Een leerling kan dit op

minimale wijze invullen door die dertig uur op de molen in het eerstvolgende dorp te maken. Maar we raden iedereen wel aan om als het een beetje kan je breder te oriënteren. Het is ook leuk en leerzaam om op andere molens mee te draaien. Als de instructeur je voordraagt voor het examen zal deze kijken of je aan de eisen voldoet, maar ook een inschatting maken of je er aan toe bent. Dat laatste kan betrekking hebben op je vaardigheden, maar ook of je voldoende rondgekeken hebt op andere molens.

Het tweede onderwerp was de ondersteuning van de instructeurs

Zoals al eerder geschreven, worden de instructeurs beschouwd als de koningsspil van de vereniging. Zij leiden de nieuwe molenaars op. Dat doen ze vaak niet alleen, er zijn ook stagemolenaars en gastmolenaars die een bijdrage leveren aan de opleiding. Het verschil tussen de instructeur en de stagemolenaar is dat de eerste verantwoordelijk is voor de opleiding en besluit om mensen voor te dragen

voor het examen. De stagemolenaar heeft een belangrijke uitvoerende taak, maar is niet verantwoordelijk voor de opleiding als geheel. Het is erg moeilijk om aan te geven wat een goede instructeur of stagemolenaar is, dat is niet eenvoudig in regeltjes te vatten. Dat gaan we dus ook niet doen, de afdelingsbesturen zullen dus hierbij vaak op hun gevoel moeten afgaan. De afdelingsbesturen en het landelijk bestuur kunnen de instructeurs wel ondersteunen door het organiseren van instructeursbijeenkomsten en verdiepingsbijeenkomsten. Op de instructeursbijeenkomsten worden de leerlingen besproken, maar ook ervaringen uitgewisseld of een onderwerp verder uitgediept. De verdiepingsbijeenkomsten kunnen op het niveau van de afdeling, een regio of landelijk worden gehouden. Het kan dan gaan om onderwerpen waar behoefte aan is en waarvan we vinden dat het belangrijk is voor de opleiding. Dat kan gaan om technische zaken, maar ook om didactische kwesties. Ook stagemolenaars kunnen aan verdiepingsbijeenkomsten deelnemen. Om te weten hoe examens worden afgenomen, moeten de instructeurs zo nu en dan bij toelatingsexamens of landelijke examens aanwezig zijn. Dat kan hen helpen bij de opleiding. De aanstelling als instructeur is niet voor het leven, maar voor een periode van vijf jaar. Dan wordt door het afdelingsbestuur besloten of de aanstelling wordt verlengd. Voorwaarden voor verlenging zijn regelmatige deelname aan instructeursvergaderingen en het zo nu en dan bijwonen van een examen. Deelname aan verdiepingsbijeenkomsten zijn niet verplicht, maar worden wel sterk aangeraden.

Huishoudelijk reglement voor afdelingen

Als derde is gesproken over een model voor een huishoudelijk reglement voor afdelingen. Het beschrijft een aantal zaken die nu nog niet zijn vastgelegd in het handboek afdelingsbesturen. Er zijn een aantal op- en aanmerkingen gekomen, die verwerkt zullen worden in een nieuwe versie. Afdelingsbesturen kunnen dit model HHR nog verder



invullen, al naar gelang hun eigen wensen. Het aangepaste HHR gaat ter goedkeuring naar het landelijk bestuur en kan dan door afdelingen worden gebruikt.

Daarnaast waren er nog enkele kleinere onderwerpen die aan de orde zijn gekomen. Er wordt nog gezocht naar een tweede coördinator voor de herziening van het Handboek Molenaars (wind en water). Het Gilde zal samen met De Hollandsche Molen een werkgroep instellen om de exameneisen voor wind en water te evalueren en op elkaar te laten aansluiten. Voor het Gilde zullen daaraan deelnemen Patrick van Kessel, voorzitter van de afdeling Noord-Brabant en Mark Dwarswaard van het landelijk bestuur.

Al met al een zeer nuttige en boeiende vergadering. Vanaf deze plaats wil ik alle aanwezigen bedanken voor hun enthousiaste inbreng. Het was een nuttige en mooie dag.

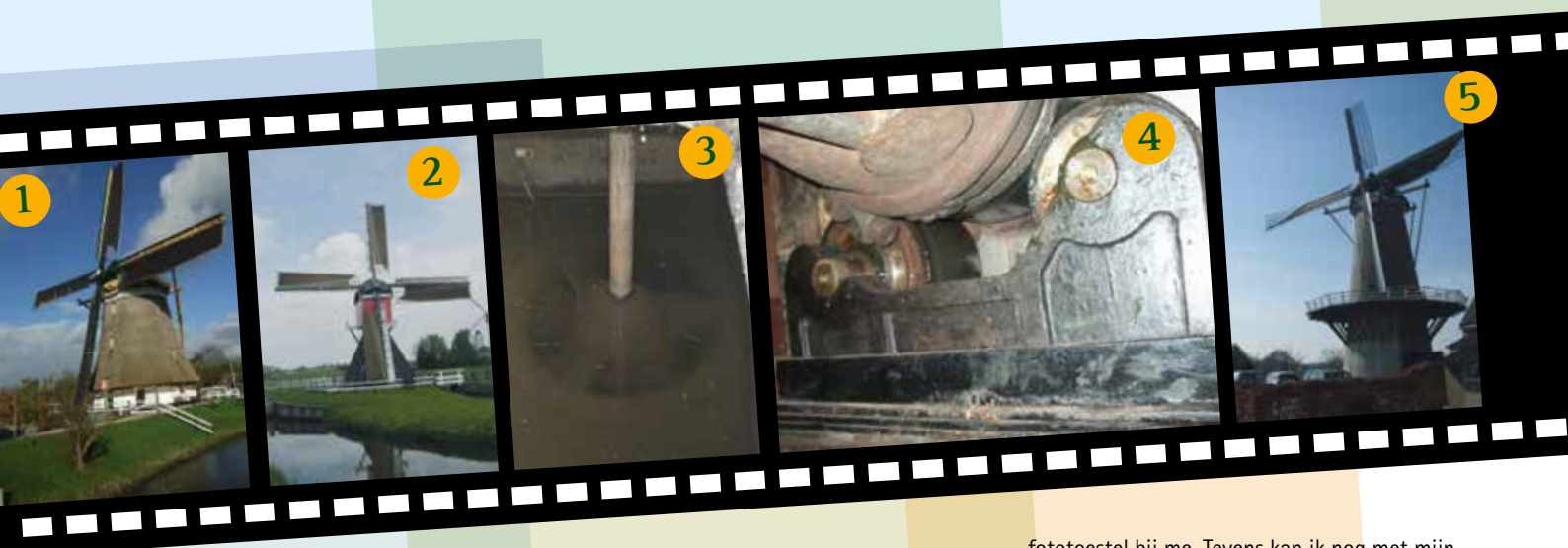
Theun Vellinga



Reactie op: lesbrieven, wat moet ik er mee?

In de Gildebrief van maart 2014 schrijft de heer Kees Kammeraat een artikel genaamd Lesbrieven: wat moet ik er mee? Op dit artikel wil ik graag reageren.

Alvorens mijn reactie te plaatsen wil ik mij even voorstellen: mijn naam is Joop Boekweit, ik ben 63 jaar, ik woon in Odijk en ik ben vanaf oktober 2013 molenaar-in-opleiding. Ik ben niet geheel vreemd van molens, omdat vele generaties voor mij molenaar waren op de verdwenen molen van de polder Breukelen-Proosdij.



Lesmolens

Een gesprek met de molenaar van "Rijn en Weert" te Werkhoven heeft mij doen besluiten om mij aan te melden. Mijn opleidingsmolen is de molen van de Polder Westbroek, met als molenaar Daan Ottevanger. Daar kan en mag ik iedere zaterdag mijn praktijklessen volgen. Op vrijdagmiddag ben ik in opleiding op molen "Rijn en Weert" bij molenaar Gerard van Wijngaarden instructeur Sven Verbeek. Eerlijkheidshalve dien ik te vertellen, dat ik niet alleen voormalig beroepsbrandweerman ben, maar dat ik ook in het vak van de brandweer een geschoolde instructeur ben. Dus enige kennis over het geven van instructie is mij niet vreemd.

Lesbrieven: wat doe ik er mee!

Nadat ik mij bij het Gilde had ingeschreven en

het bedrag had overgemaakt, kreeg ik al vlot het cursusmateriaal met alle overige bescheiden thuis gestuurd. In de tussentijd had ik al telefonisch contact gehad met de secretaris van de afdeling Utrecht. Nu ik alles in huis had, wilde ik graag zo snel mogelijk met de opleiding beginnen. De heer Ottevanger nodigde mij bij hem op de molen van de Polder Westbroek uit voor een eerste kennismakingsgesprek. Na onze kennismaking zijn we dieper ingegaan op het volgen van de opleiding en het bestaan van vrijwillige molenaar.

Het zijn van vrijwillige molenaar is natuurlijk niet geheel vrijblijvend en de achterban (lees: de familie) moet er ook achter staan. Ook heb ik kennis kunnen maken met de opleidingsmolen: de achtkantige poldermolen met vijzel van de Polder Westbroek. Gelijk vanaf de eerste dag heb ik altijd een digitaal

fototoestel bij me. Tevens kan ik nog met mijn telefoon de nodige plaatjes schieten. Deze eerste dag was gelijk al de start van lessen met lesbrieven (Fase 1, Les 1 en 2) en die heb ik de dagen daarop volgend op de computer uitgewerkt. Na deze dag ben ik echt nog meer enthousiast geworden. Mijn instructeur is wel een man van aanpakken. Een molen moet draaien, dus gelijk bij het opzeilen heeft hij het eerste end voorgedaan en de volgende waren voor mij. 's Avonds kwam ik vol verhalen thuis en zonder dat ik het in de gaten had, was ik al begonnen aan de volgende serie lesbrieven.

Nadat ik een week of 6 in de praktijk al lerende bezig was geweest, begon ik zelf met het uitwerken van de lesbrieven: kennismaken met het kruien, kennismaken met het op- en afzeilen, het smeren, de vang enzovoorts, in willekeurige volgorde. Wel zijn ze in volgorde

in mijn map geplaatst. Van de lesbrieven werk ik de opdrachten uit, ik plaats er de nodige foto's bij en bespreek de lesbrief tijdens de koffie of de thee met mijn instructeur. Op- en aanmerkingen worden besproken, uitgelegd, voorgedaan of wat dan ook nodig is. Verbeteringen verwerk ik in de uitwerking van de lesbrief. Mijn instructeur is enthousiast over de uitwerking van de lesbrieven en dat werkt weer aanstekelijk op mij. Een terugkerend thema in alle lessen is veiligheid, veiligheid en nog eens veiligheid.

In Werkhoven op de molen behandelen Sven en Gerard voornamelijk het actuele weer: wat kan men verwachten van een lagedrukgebied als die boven, over of onder de molen langs komt. Daarnaast is het werken met een korenmolen duidelijk anders dan het werken met een poldermolen. Dus dat levert ook hier de nodige instructies op. Elke molen heeft toch zijn eigen charme.

Pluspunten

Wat en hoe ervaar ik nu deze opleiding volgens deze methodiek van de Lesbrieven en wat moet ik er mee? Deze lesbrieven dwingen mij om de gehele materie door te nemen. Het is voor mij een handleiding om door deze opleiding te gaan. Ik kan dit in willekeurige volgorde binnen een fase doen. Daarnaast kan ik zelf uiteraard in overleg met de instructeur het tempo bepalen waarin ik de lesbrieven volg. Goed overleg en begeleiding vanuit de instructeur over de snelheid zijn hierin wel noodzakelijk.

In fase 1 was ik soms al met zaken uit fase 2 bezig. Immers hoe meer praktijkdagen je volgt, hoe meer diepgang de opleiding gaat krijgen. Fase 2 stemt meer tot nadenken over waarmee je bezig bent, maar uiteindelijk blijkt, dat je heel veel al zelf kan bedenken. Na het uitwerken van een lesbrief bespreek ik het concept met mijn instructeur, waarna

een tempo hebben, waarbij je de lesbrieven uitwerkt, maar waar je in de praktijk nog niet aan toe bent. Ik kan natuurlijk niet vergelijken met de opleiding oude stijl. Om het een en ander uit te werken met foto's e.d. moet je wel over een computer beschikken.

Ook heb ik de nodige vraagtekens bij fase 3: de casussen. Ik denk dan aan de casus "slecht molenaarschap". Nu schuw ik de discussie niet, maar welke molenaar geeft toe, dat hij niet voor zijn vak deugt. En als je hierover eens met je instructeur praat: komt dat dan niet neer op roddelen? Dit is een casus die bij mij erg gevoelig kan liggen. Ik denk dan, wie ben ik om als leerling een mening te hebben over ander molenaars. Het is een casus die in mijn optiek in vraagstelling enige aanpassing behoeft. En zoals je vaker hoort: elke molenaar is een beetje eigenwijs.



In de tussentijd groeide de stapel van lesbrieven en logboekbladen gestaag door. Zeker als je ook nog eens de weerrapporten (logboekformulier L4) er bij gaat maken. Ik vul deze weerrapporten aan met een uitdraai van een weerkaart van die dag. Hierop geef ik aan wat de trekrichting is van het gebied waarin we ons bevinden: een lagedrukgebied of een hogedrukgebied. Ik geef hier op aan de windrichting en of deze gaat ruimen of krimpen. Op de dag zelf maak ik foto's van de luchten (wolken, buien). Deze foto's print ik later bij de betreffende kaart. Tevens geef ik hierop aan bij welk L4 weerrapport deze kaart met foto's hoort. Intussen zit ik nu na een goed half jaar al tegen het einde van de Lesbrieven van fase 2.

ik het definitief kan uitwerken. Want bij het uitwerken van de eerste lesbrieven zie je nog wel eens wat over het hoofd. Dan is een opmerking van "heb je daar of daar aan gedacht" al voldoende. En soms lijdt het een en ander wel eens tot een discussie. Nu het een en ander al is uitgewerkt, bouw ik een naslagwerk op waar ik jaren later nog eens op terug kan kijken.

Minpunten

Zijn er ook minpunten aan de opleiding, zoals ik dit nu ervaar? Aan de opleiding op zichzelf zie ik geen minpunten, als de begeleiding en het overleg met de instructeur goed verloopt. Als pluspunt gaf ik aan het tempo, dat je zelf kunt bepalen. Dit kan als er geen goede begeleiding is ook een valkuil zijn. Je kunt namelijk

Bij de casussen zit de casus "De molenaar als ambassadeur", een casus met 1 ster voor het bedenken en 3 sterren voor het uitvoeren. Hierin wordt de leerling-molenaar gevraagd om een 24 uren marathon te organiseren om meer publiciteit voor de molen te genereren. Een leerling met een journalistieke achtergrond zal hier makkelijker wat over kunnen schrijven dan een leerling met een vmbo achtergrond. Dus niet alle leerling-molenaars zullen deze casus uitvoeren. Ik denk er zelf aan om meerdere molenaars te vragen om de 24 uur vol te malen, gidsen te vragen om bezoekers rond te leiden en het organiseren van publiciteit richting schrijvende pers en regio-tv. Dan moet een evenementenvergunning bij de gemeenten aangevraagd worden. Maar aan alles zit een kostenplaatje en de moleneigenaar heeft geen geld (algemeen bekend) dus zoeken naar sponsors. Ik begin al

met de grote lijn van een draaiboek op papier te zetten: dus heb ik bijna 1 ster verdiend. Maar nu het daadwerkelijk organiseren: je begrijpt dit gaat je alleen echt niet lukken. Hier zijn meerdere mensen voor nodig (gelijk in een draaiboek zetten), dus daadwerkelijk een 24 uren marathon organiseren voor 3sterren: ik heb mijn vraagtekens!

Lesmateriaal

Ook aan het lesmateriaal kan nog wat gedaan worden. In het lesmateriaal staan behoorlijk wat storende fouten. Benamingen en corresponderende nummers van onderdelen bij de diverse tekeningen kloppen niet allemaal. Een A4 map in de huisstijl van het Gilde om de uitgewerkte lesbrieven te bewaren ontbreekt. Het logboekformulier zal een ander indeling kunnen hebben, zodat het opschrijven van een maaldag wat netter uitgewerkt kan worden. Ik denk zelf meer aan fijner gelinieerd papier met een zelfde kolomindeling. Probeer

maars eens in één vak te schrijven: op- en afzeilen, 2 lange halve + 2 bloot voor de prins, wind 2-3 Bft, OZO, kruien, smeren kruiwerk, rondleiding 7 personen. Links bovenaan moet de datum, de molen en de instructeur ingevuld worden en rechts de gemaakte uren en een paraaf. In het midden kan je wel 6 regels gebruiken.

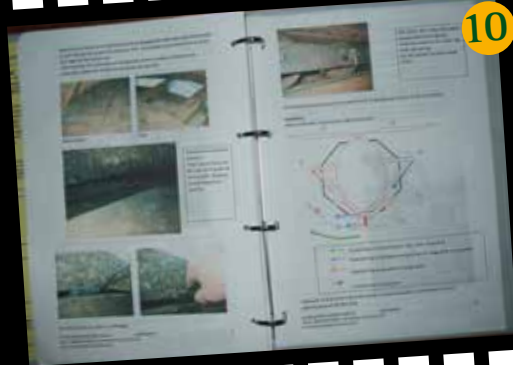
Tijdens theorie avonden werd ik benaderd door medecursisten met de vraag: hoe doe jij dat? Terwijl de instructeur hierin kan en moet begeleiden. Ook hoor ik van verschillende gastmolenaars "leren doe je op de molen niet achter een computer".

Tenslotte

Als molenaar in opleiding ervaar ik de lesbrieven als een goede methode om door de lesstof te komen. De theorie sluit nauw aan op de praktijk. Ik hou er straks een schitterend naslag werk aan over. Mijn instructeur is zeer

te spreken over mijn uitwerkingen van de lesbrieven, wat mij weer enthousiast maakt om door te gaan. Niet alle gastmolenaars ervaren de Lesbrieven als noodzakelijk. Maar is het niet zo, dat "onbekend onbemind maakt"? Breng de lesbrieven meer onder de aandacht van gastmolenaars en instructeurs. Ik kan concluderen, dat ik het in ieder geval getroffen heb met een instructeur die met de methodiek volgens de lesbrieven goed overweg kan. Ik ervaar het als zeer prettig. Ook adviseer ik om eens een evaluatie te houden bij molenaars-in-opleiding. Vraag dan niet alleen naar een mening, maar kijk ook eens de uitwerking van de lesbrieven. Dan kan de opleidingscommissie zien hoe of wat er anders zou kunnen of moeten.

Joop Boekweit



Alle foto's van Joop Boekweit:

Foto 1. Mijn lesmolen "De molen van de polder Westbroek", een houten achtkant op stenen voet gedekt met riet. Vlucht 27, 70m met fokwieken en regelkleppen op de binnenroede stormborden op de buitenroede, vijzel met een diam. 2,00 m, lengte gangen 4,50 m vijzelbalk diam. 1,00 m totale inhoud 4,5 ton water capaciteit 1m³ per end. 24 november 2013.

Foto 2. Buitenwegse wipmolen direct gelegen naast mijn lesmolen, molen van Westbroek. Bijzonder aan deze molen is de Dekkerpomp (**foto 3**) en het Dekkerlager (**foto 4**). 12 april 2014.

Foto 5. Koren molen Rijn en Weert te Werkhoven alwaar ik vrijdagmiddags mijn lessen volg links de molen met 2 lange halve. 28 maart 2014.

Foto 6. Koren molen Rijn en Weert te Werkhoven, het maalkoppel 16^e kunststenen 28 maart 2014.

Foto 7. Smeren halslager, foto welke geplaatst is in de lesbrief fase 1 kennismaken met het dagelijks smeren. 16 november 2013

Foto 8. Stalen staart, bliksemafleider kabel, kruiad, bezetketting, krui-

ketting, foto geplaatst bij lesbrief fase 1, kennismaken met het kruien. 2 november 2013

Foto 9. Rechts op de foto: Joop Boekweit, molenaar in opleiding, verzorgt een rondleiding in de molen voor bekenden. Lesbrief fase 2 thema 5, Algemene molenkennis. 20 april 2014.

Foto 10. Voorbeeld van bladzijden uit mijn map uitgewerkte lesbrieven Fase 2, Bediening thema 3, De techniek van het kruiwerk; Linkerpagina: beschrijving van het rondsmeren van de keerkuip, de overring en de buitenste ring van de rollenwagen met bulp van een verfbeugel en radiator roller; Rechterpagina: opdracht 4, welke onderdelen worden belast tijdens het kruien. 20 april 2014.

Foto 11. Voorbeeld van een (Bracknell) weerkaart met foto's van de luchten van die dag welke ik heb toe gevoegd aan het weerrapport L4 van zaterdag 22 maart 2014

Foto 12. Bladzijde uit de lesbrief fase 3, thema 5, rondleiding voor verschillende doelgroepen. De doelgroep was 30 Tsjechische en 20 Nederlandse studenten welke de molen Rijn en Weert komen bezoeken. De uitleg en rondleiding moesten in het Engels. Dus de molentermen opgezocht op internet in Wikipedia. 20 april 2014.

In de afgelopen periode zijn ons weer enkele molenaars overleden. Hieronder de namen van de overleden molenaars, voor zover die bij de redactie bekend zijn. Hoofdbestuur en redactie wensen de nabestaanden veel sterkte toe bij het verwerken van het verlies.



Kees Poppeliers



Op 8 mei 2014, even voor de middag is vrijwillig molenaar Kees Poppeliers na een kort maar heftig ziektebed overleden.

Hoewel Kees Poppeliers officieel in Puttershoek woonde en in de Hoeksewaard bij veel molens betrokken was, was hij in het vroege voorjaar tot de late zomer te vinden op Camping De Koerberg in Heerde.

Stilzitten kon hij moeilijk, zeker als hij

wist dat er ergens molens stilstonden, of dat nu in Heerde, Wapenveld, Vaassen of Oene was. Zelfs in het Openluchtmuseum te Arnhem was hij regelmatig te vinden.

Zijn molenaarsbloed kroop waar het niet gaan kon, dus als het maar even mogelijk was, was Kees op een molen te vinden.

Hij stond in omgeving bekend als een bevlogen molenaar die o.a. korenmolens Werklust in Oene voor stilstand behoeft.

Ook was hij de laatste 2 jaar zeer actief voor Stichting Molenbezit Heerde en maakte onderdeel uit van de groep molenaars in Wapenveld.

Naast "Heerde" deed ook de molenstichting in Vaassen regelmatig een beroep op zijn inzet voor Daams' Molen.

Met name schoolklassen waren zijn favoriete bezoekers waaraan hij zijn molenkennis als oud onderwijskundige graag en goed kwijt kon. Helaas is Kees niet meer, hij is snel heen gegaan en dat doet ons veel verdriet.

De Stichting Molenbezit Heerde en de Stichting Vaassens' Molen zijn Kees Poppeliers veel dank verschuldigd voor zijn inzet en bewezen diensten.

Wij wensen zijn vrouw alle moed en sterkte toe in deze moeilijke periode.

*Stichting Molenbezit Heerde
Stichting Vaassens' Molen*

Peter van de Voort

Eind maart overleed Peter van de Voort, molenaar van de Munnikermolen in Leiderdorp.

Hij had net zijn diploma gehaald en is op 67 jarige leeftijd overleden.

De Rijlandse molens stonden voor hem in de rouw.

Hans de Kroon

Op 2 april jl. kreeg ik het vreselijke bericht dat Hans de Kroon, molenaar van de Nieuwe Molen in Veenendaal, is overleden. Hans was al een poosje ziek, maar wilde hier niet veel ruchtbaarheid aan geven. Hij probeerde zo veel mogelijk het molenwerk gewoon door te zetten, en tot voor een paar weken is hem dat vrij goed gelukt. Naast zijn molenaarschap, dat voor hem een prachtige invulling van zijn VUT-tijd was, betekende hij ook veel voor allemolens.nl, de Belgische molendatabase en nog veel meer op molengebied.

Met Hans is een gedreven molenaar en een goed mens van ons heen gegaan. Ik wens Hans' vrouw, zoon en verdere familie veel sterkte toe.

Erik Stoop

Rolf Klip

Half mei bereikte het bericht van het overlijden van Rolf Klip het hoofdbestuur.

Rolf is jarenlang molenaar geweest op de diverse molens van het Nederlands Openlucht Museum te Arnhem, maar vooral bekend van de "Delftse Molen" aldaar.

Bram Pleging

Net voordat deze Gildebrief naar de drukker ging kwam bij ons het bericht binnen dat Bram Pleging, die vooral in vroeger jaren molen "De Twee gebroeders" te nieuw Borgvliet (bij Bergen op Zoom) geregeld liet draaien, overleden is op 29 mei, in de leeftijd van 88 jaar.

Tussentijds verslag van de Werkgroep Watermolenopleiding

Historie

Het Gilde startte in 1972 met een opleiding tot molenaar. In die regio's met watermolen werd deze opleiding ook gezien als de opleiding voor het werken met een watermolen. Op de contactdag van het Gilde in 1991 werden vanuit Limburg de eerste opmerkingen gemaakt om te komen tot een aparte opleiding voor de makkelijker te bedienen watermolen. Het duurde tot 30 augustus 1995 voordat een eerste bijeenkomst van een werkgroep Watermolenopleiding in molen De Kroon in Arnhem plaatsvond. Leden van de werkgroep waren Gerard Sturkenboom, Henk Demoet, Gerrit Pauw, Jozef Derkman, Klaas de Jonge en Jo Meessen. Doelstellingen werden geformuleerd en een cursusopzet gemaakt met een modulaire opbouw. Op 16 maart 1996 startte de eerste groep cursisten op de Volmolen in Epen. Het eerste examen vond plaats op 22 juli 1997 op de Kasteelsmolen in Elsloo. Ria en Henk Koppers, de beide mulders van de Gitstappermolen en Zef Roebroeks, werkzaam op de St. Ursulamolen in Haelen, behoorden tot de eerste groep geslaagde watermolenaars. Een eerste evaluatie van de opleiding vond plaats op 14 juni 2008 in de watermolen van Oploo, waarbij onder andere de rol van het afdelingsbestuur besproken werd.

Tweede evaluatie

Op 27 april 2012 had het Gilde in Cuijk een bijeenkomst georganiseerd voor geslaagde watermolenaars en mensen die bij de opleiding betrokken waren. In hoofdlijnen waren de deelnemers aan deze bijeenkomst tevreden met de uitgangspunten van de opleiding voor watermolenaars: De laagdrempelige opleiding met een instructeur, die een centrale rol heeft in de opleiding, de gemoduleerde opzet en het werkstuk, dat zorgt voor de koppeling tussen theorie en praktijk. Er werden ook duidelijk een aantal onderwerpen aangegeven, die nodig verbeterd dienden te worden. Dit resulteerde in een opdracht van het Gildebestuur van 1 mei 2012 aan de



De Gitstapper Molen te Vlodrop

werkgroep Opleiding Watermolenaars, waarin een aantal verbeterpunten stonden aangegeven. De Werkgroep heeft dit verbetertraject in fasen ingedeeld.

Fase een Cursus map met theoriebronnen

Eerst werd een cosmetische aanpassing doorgevoerd. De oude map bevatte door het veelvuldig kopiëren van een oudere kopie veel onleesbaar materiaal. Door alle theoriebronnen te digitaliseren kunnen nu goede prints worden gemaakt.

Daarna werd een inhoudelijke aanpassing doorgevoerd. Ofschoon de doelstellingen ongewijzigd zijn gebleven zijn er in de loop van de 15 jaar dat de cursus inmiddels draait, nieuwe inzichten ontstaan en zijn er ook nieuwe publicaties verschenen met beter geschikte lesstof. Hierbij gaat het vaak om recente publicaties van het Gilde voor de windmolenopleiding. Te denken valt hierbij aan de hoofdstukken over industriemolens. Of de

aandrijving geschiedt door een wiekenkruis, een waterrad of een motor maakt in principe niets uit. Een echte wijziging is ook aangebracht door de module over het beroepsmatig malen met een watermolen te vervangen door een module over de watermolenbiotoop. Veel watermolens liggen in een natuurgebied; natuurorganisaties zijn vaak zelf eigenaar van het watermolencomplex. De molenbezoeker is die groene wandelaar, die min of meer toevallig de molen binnenloopt. Deze bezoeker zal zeker geïnteresseerd zijn in de wisselwerking tussen molen, stuwen, molenbeek en het hierdoor ontstane watermolenlandschap. Het daadwerkelijk malen van granen blijft heel bewust een onderdeel van de opleiding. Een watermolen laten draaien alleen maar "voor de prins" is weinig uitdagend.

De praktijk van de opleiding

Het uitgangspunt van de praktijkopleiding is "Ervaar de watermolenwereld". Ga naar watermolens toe en ervaar en leer uit de da-

gelijke werkzaamheden van het ambachtelijk maalbedrijf. Van deze opgedane praktijkervaringen maak je een kort verslag met eigen tekeningen of eventuele foto's.

Het werkstuk mag niet verworden tot een examenstuk voor een opleiding in Word! Een oproep aan de instructeurs is dan ook om het werkstuk niet moeilijker en mooier te laten worden als noodzakelijk. Een ander aandachtspunt is dat een molenliefhebber op Schiermonnikoog thuis in een luie stoel op een zondagmiddag met behulp van google de meeste vragen uit de modules perfect kan beantwoorden. Dit werkstuk heeft echter geen enkele waarde voor de praktijkopleiding van de watermolenopleiding.

Iedere watermolenaar in opleiding zou een excursie moeten maken naar de drie watermolenregio's met elk hun specifieke molens: Twente en de Achterhoek met hun molens met houten waterraderen, de omgeving van Eindhoven met de grote "fietswiel" waterraderen en Zuid-Limburg met de moderne ijzeren waterraderen op de Geul.

In de algemene ledenvergadering van april 2013 werd bepaald dat ook watermolenaars in opleiding 30 praktijkuren moeten maken op vreemde watermolens. Omdat hij voor het maken van zijn werkstuk toch regelmatig op pad moet naar andere molens dan zijn eigen opleidingsmolen, is dit geen enkel probleem.

Overgangsregeling

Door de werkgroep is een advies geformuleerd naar het Gildebestuur voor molenaars, die al een windmolendiploma hebben en de opleiding voor watermolenaar willen volgen.

Het uitgangspunt is de EVC-systematiek zoals die in het onderwijs wordt gehanteerd. Wat al een keer getoetst is, daarover hoeft je niet opnieuw examen af te leggen. Dit kan resulteren in minder praktijkuren en een korter werkstuk. Fase een sluiten we nu af met het binnenkort beschikbaar komen van de nieuwe map met theoriebronnen.

Fase twee

De theorieopleiding

De werkgroep zal de theoriebronnen in de komende tijd gaan bijstellen. Het Gilde heeft plannen om het handboek Basiscursus Molenaar van de windmolenopleiding te herzien. Hierover werd in de Gildebrief van maart 2014 bericht. In de nieuwe opzet gaan een aantal hoofdstukken over de molen in het

algemeen; een aantal hoofdstukken handelen specifiek over de windmolen en in het derde deel worden typische watermolenonderwerpen beschreven.

Leden van de werkgroep zullen aanschuiven bij de groep die hoofdstukken uit de basiscursus herziet, waarbij bijvoorbeeld de beugelrijn zal worden opgenomen in het hoofdstuk over de korenmolen. En anderen zullen nieuw materiaal gaan schrijven over waterraderen, veiligheid op de watermolen, gaande werk van watermolens enz.

Doelstellingen

Het tweede onderwerp, dat de werkgroep gaat aanpakken, is het formuleren van nieuwe doelstellingen. Samenwerking zoeken met de groep die de doelstellingen, resp. exameneisen voor de windmolenaars gaat herzien zal belangrijk zijn. Uitgangspunt zijn de Beroepskwalificaties zoals die in het Middelbaar Beroepsonderwijs gehanteerd worden voor de niveau 2, respectievelijk niveau 3 opleiding tot bakker. De nadruk ligt op een goede beroepshouding en de juiste beroepskwalificaties en minder op pure feitenkennis. Het daadwerkelijk malen van graan blijft een deel van de opleiding en het examen.

Bij de beroepskwalificaties zal zeker de ambassadeursfunctie opgenomen worden. En als het ambacht van de molenaar tot het immaterieel cultureel Nederlands erfgoed behoort, moet het beheersen van de vaktaal van de molenaar met zijn regionale invulling dan ook niet tot de beroepskwalificaties van deze ambachtsman behoren?

Praktische zaken

Bij de opleiding tot watermolenaar zijn in vergelijking met de opleiding tot windmolenaar veel minder mensen betrokken. De samenwerking op dit gebied tussen verschillende afdelingen kan veel beter door onder andere theorie instructeurs tussen verschillende afdelingen uit te wisselen.

Een concreet actiepunt van de werkgroep is het organiseren van een komende zomer te houden bijeenkomst voor alle watermolen instructeurs.

5 april 2014

Werkgroep Watermolenopleiding

Ans Roefs, Jo Meessen, Gerrit Olink en Jan Wieffer met namens het hoofdbestuur Mark Dwarswaard



De Watermolen van Singraven (foto: G.M. Boerkamp)



De Ursulamolen te Nunhem



Turbine van Nordbecks Mühle net over de grens bij Denekamp (foto: R. Keizer)

Heb je een nieuw e-mailadres?

Vergeet niet dit op uw persoonlijke pagina van de site aan te passen!

www.vrijwilligemolenaars.nl

- inloggen (je lidnummer vind je op het adreswikkeltje van de Gildebrief)
- Mijn gegevens
- Bij "E-mail" je nieuwe e-mailadres invullen

Let op dat je dit adres dan ook gebruikt bij het inloggen!



Vrijwillig molenaars gevraagd!

Stichting De Schiedamse Molens en de vereniging De Schiedamse Molenvrijwilligers zijn op zoek naar vrijwillig molenaars.

Met name voor molen De Walvisch zoeken we vrijwillig molenaars. In de Walvisch bevindt zich de molenwinkel van de Stichting De Schiedamse Molens.

Drie dagen per week is de winkel geopend. Het staat de molenaar(s) natuurlijk vrij om te draaien wanneer ze willen maar met name op zaterdag is het wenselijk dat de molen draait.

Ondanks dat de molen maalvaardig is wordt er op dit moment niet gemalen daar de productie in molen De Vrijheid gebeurt. In overleg met het team in de winkel kan de molenaar natuurlijk wel hand en spandien-



Foto: www.monumentenschiedam.nl

sten verrichten zoals mengwerk etc. t.b.v. de molenwinkel.

Ook voor de andere Schiedamse Molens zoeken we vrijwillig molenaars. Ben je in het bezit van het getuigschrift vrijwillig molenaar en zie je het zitten om op één van de hoogste molens ter wereld te draaien neem dan contact op.

Voor meer informatie of een afspraak kunt u contact opnemen met Theo de Rooij. Dit kan via: maalbedrijf@schiedamsemolens.nl of 010-4260044.

Bezoek ook onze website www.deschiedamsemolens.nl voor meer informatie.

Molenaars en molengidsen gezocht!

Binnenkort worden de bekende wipmolens in Hellouw gerestaureerd.

In de Achterste Hellouwse molen wordt daarna een bezoekerscentrum ingericht. Deze molen zal daarom frequenter gaan draaien en open zijn. Voor de inrichting en exploitatie zijn we op zoek naar enkele vrijwillige molenaars en molengidsen.

Op het molenerf is een bouwlocatie beschikbaar voor een toekomstig beheerder.

Als u belangstelling hiervoor hebt, neem dan gerust contact op met:

Jan van Rijnsbergen, Molienstichting v/h Gelders Rivierengebied 06 51522272
info@janvanrijnsbergen.nl



Verslag van een praktijkdag olieslaan

Op 15 maart 2014 waaide het plotseling weer wat steviger. Een Noord Westelijke wind, kracht 4 was in Koog aan de Zaan sterk genoeg om de oliemolen “Het Pink” rond vol te veranderen in een werkende lijnzaadolie-fabriek. Kees Kammeraat van ons Gilde had het prima geregeld – het was ook nog eens mooi weer.

Het Pink is voor de eeuwigheid gebouwd. Het gevlucht laat via een wentelas met nokken zware houten vierkante palen op en neer bollen. En twee 3 ton zware kantstenen rondjes rollen om (samen met die palen, natuurlijk) zaden te veranderen in uiteindelijk: lijnolie en meelkoeken voor het vee. Molenaar en gastheer Andre Koopal en zijn (hulp)molenaars gaven deskundig uitleg over alle machinerie om je heen. Zo voorkómen ze dat je vingers ergens tussen raken. Want, reken maar dat je – na wat verwonderd rondkijken naar al dat gestamp en gedraai – snel een taakje uitzoekt en aan touwen gaat trekken en andere spannende dingen gaat doen. En verhip, na een poosje werk je mee in een industrieel proces: olieslaan.

Olieslaan: wat is dat? Je krijgt geschiedenisles. Over de Gouden Eeuw, toen zeegaande schepen moesten worden geverfd met verf op basis van lijnolie. Voor die boten waren trouwens ook planken nodig, en zeilen, touwen en scheepsbesluit. Vandaar de zaagmolens,

hennepkloppers en korenmolens – de Zaanstreek kwam in de vaart der volkeren. Je kijkt rond in industrieel erfgoed. Waarom heet de molen “Het Pink” – met een naam en een plaatje van een pink (een kalf heet na 1 jaar een pink)? Om de belastinggaarder uit de latere Franse tijd de weg te wijzen, of om een beurtschipper uit de 16^e eeuw die niet kon lezen de bocht om te helpen? Het Nederlands werd uitgebreid: kantstenen, kollerengang, vuister, slagblok, stamperpotten, slagheien en losheien, varkenswielen voor de roerwerken.

Je hoort wat er vanouds wordt gedaan met molens. Je leert zo als molenaar in opleiding ook behoorlijk wat voor het examen. Waarom “hout op hout” bij de vang? Wat is een middelbalk en wat een lange spruit? Waarop let je als het gaat om veiligheid in een oliemolen? Waarom zit er onder tegen de ijzerbalk

een balk geschroefd die net zo dik is als de neuten waar de kap vroeger op draaide? Hoe voelt het als je een forse achtkant met een paar man gewoon rond duwt op een Engels kruiswerk met 35 rollen. Hoe ziet een stutvang er uit en hoe verstel je zoiets? En waarom moet je op de stelling van Het Pink het vangtouw eerst helemaal links van de staart aantrekken om de molen in de haak te zetten? Je leert de molen begrijpen als een logische machine.

Een dag op “Het Pink” is een feestdag voor een molenaar-in-opleiding. Wat fijn dat Het Gilde – tussen het noeste studeren door – je laat zien en vooral voelen hoe mooi een molen en de geschiedenis daarover is!

Jaap ten Broek



Informatiebijeenkomst molenbiotoop

Molennetwerk Zuid-Holland

Het Erfgoedhuis Zuid-Holland en het Zuid-Hollands Landschap organiseren samen het Molennetwerk Zuid-Holland. Op woensdag 23 april hielden zij een informatiebijeenkomst over de molenbiotoop in het Partycentrum Dekker's Hoeve te Voorburg. In totaal waren er ongeveer 50 personen: molenaars, moleneigenaren, molenstichtingen, overheden en andere organisaties in Zuid-Holland. De middag werd geopend door dagvoorzitter Andries Pontsteen directeur van het Erfgoedhuis Zuid-Holland. In zijn kort openingswoord legde hij de nadruk op een groter draagvlak en een betere aansluiting bij overheden, de bouw en bomen. Vaak wordt vergeten, dat het zicht op de molen ook behoort tot het landschappelijk gedeelte van het cultureel erfgoed.

Wisselwerking

Mark Ravesloot van Vereniging De Hollandsche Molen begon zijn voordracht met de wisselwerking tussen de omgeving en de molen. Hierbij is de molen bepalend voor de omgeving en de omgeving is weer bepalend voor de molen. Daarmee slaat hij met deze wederzijdse beïnvloeding natuurlijk de spijker op zijn kop. Toen de molen gebouwd werd, was bepalend voor de molen onder meer de lokale markt (waar was behoefte aan), de bereikbaarheid (over land en/of water) en de geografische ligging vanwege de toevoer van wind of water. Zo zijn er voorbeelden van molens met meerdere functies: zagen, pellen en malen. Destijds was de omgeving (dorpen, industrie, bouw) niet van dien aard, dat deze molen bestaansrecht zou hebben met slechts één van deze takken van industrie. Dit resulteerde dus in een specifieke molen voor deze omgeving. Een goed voorbeeld van deze wisselwerking is natuurlijk die van de watermolens in de vele polders en droogmakerijen, maar ook de molens in een stad als Schiedam.

Hierna lichtte hij toe wat de rol van De Hollandsche Molen hierin kan zijn: onderzoek doen naar obstakels, de "biotoopnorm" in de gaten houden, als adviseur optreden in geval er geschillen zijn over de molenbiotoop, eigenaren ondersteunen bij hun strijd voor een goede molenbiotoop, lobbywerk bij de overheid doen, molenbiotoop rapporten schrijven. Niet op de laatste plaats gaf Mark Ravesloot aan, dat hij altijd gebeld kan worden voor advies.

De Praktijk

In de praktijk zijn er meerdere partijen die met de molenbiotoop van doen hebben: de moleneigenaar, de molenaar, de lokale overheid, de lokale politiek, de omwonenden, de rechtbank en natuurlijk de projectontwikkelaars. Dit geeft volgens Mark aan, dat het hier veelal niet om een eenvoudige zaak gaat. Een vroege betrokkenheid bij veranderingen in de omgeving van de molen is van het grootste belang. Dit betekent dat het ook al heel belangrijk kan zijn om af te gaan op geruchten van nieuw-



bouw. Dan kan op tijd een goede lobby opgezet worden of een stichting gevormd worden, die formeel bezwaar in kan dienen als dat ooit nodig zou blijken te zijn.

Wacht niet af

Het wachten op officiële publicaties zal vaak desastreus zijn, omdat dan de kaarten al geschud zijn. Er moet dan in verhouding veel meer energie verspikerd worden om de plannen aangepast te krijgen. De praktijk blijkt vaak zeer weerbarstig mede door de wel bekende overregulering. Een goede communicatie is essentieel, zeker daar waar persoonlijke belangen een rol spelen. Een lobby vormen is hierbij belangrijk, zodat je samen sterk staat. Ook zal je de realiteit onder ogen te moeten zien, dat gelijk hebben wat anders is dan gelijk krijgen.

Nieuwsbrief

Als molenaar of moleneigenaar wordt je niet apart op de hoogte gesteld van een bouwplan of van een wijziging van het bestemmingsplan. In ons land moet elke burger zelf nagaan of er in en rond zijn gebied veranderingen zullen plaatsvinden. Het is daarom van het grootste belang bestemmingsplannen en de wijzigingen hiervan goed in de gaten te houden in de lokale kranten, de gegevens op het gemeentehuis of via het internet. Mark raadt iedereen aan om een abonnement te nemen op de nieuwsbrief van de overheid over alle overheidbeslissingen. Abonneren kan op <http://www.overheid.nl>, doorklikken bij "berichten over uw buurt". Daarna kan je invullen waarom gevaagd wordt en wordt je automatisch op de hoogte gehouden.

Invloed

Als je invloed op een bestemmingsplan wilt hebben, dan zijn de volgende zaken belangrijk. Creëer een zo breed mogelijk draagvlak met omwonenden, volg nauwgezet de ontwikkelingen, dien een zienswijze in binnen de

hiervoor gestelde tijd, wijs de politiek op het belang van het monument als cultuurhistorisch erfgoed, vraag hulp.

Om voor het belang van de molen op te komen is het verstandig om betrokken partijen op de molen uit te nodigen en te laten zien wat de problemen zijn of zullen worden. Belangrijk hierbij is, dat de zaken geregeld moeten zijn vóórdat er een conflict is en dat men altijd in gesprek blijft. Molenaar Piet van de Bos vertelde, dat het zijn ervaring was, dat je met een bezoek van een half uur aan de molen meer bereikt dan drie dagen vergaderen.

Ook het maken van foto's is belangrijk: door te foto-shoppen is het tegenwoordig vrij eenvoudig om mensen alvast met de nieuwe situatie kennis te laten maken. Dit kan bijvoorbeeld door de geplande bebouwing "in te plakken" of door de omringende bomen alvast te "verwijderen".

Voorbeelden uit de praktijk

Wim Bosdijk van Molenstichting Goeree-Overflakkee gaf vervolgens een voorbeeld hoe het was aangepakt in Den Bommel bij één van hun elf molens. De stichting heeft als eerste een hoorzitting georganiseerd met de omwonenden en andere direct betrokkenen. Deze hoorzitting bleek een gezellige en ontspannen avond te worden. De voornemens tot verbetering van de biotoop werd voorgelegd en hier reageerden de aanwezigen zeer positief op. Vervolgens is er flink gekapt, is de molen in het bestemmingsplan opgenomen en worden de acties natuurlijk uitgebreid in de media en het jaarverslag genoemd. Ondanks dit succes stelde Wim Bosdijk wel, dat het belangrijk is de ontwikkelingen hoe dan ook te blijven volgen.

Hierna hield Cor Boonstra van Stichting Korenmolen De Haas een inleiding over de plannen om rond deze molen in Benthuisen woningbouw te realiseren. Na jaren van bezwaarschriften schrijven en bij diverse instanties gelijk krijgen, wist de gemeente toch steeds de bezwaren naast zich neer te leggen. Uiteindelijk heeft ook hier een bezoek aan de molen geleid tot het besef, dat de plannen niet uitgevoerd zouden moeten worden. De plannen zijn zodanig aangepast, dat de stichting er mee kon leven. Ook hier geldt, dat het vaak een kwestie van lange adem kan zijn, voordat er mogelijk aanpassingen plaats vinden.

De hekkensluis van de sprekers was Dirk Kuijper van de Stichting Rijnburgermolen.

Ook hier ging het om een voorbeeld van een al aangetaste biotoop die mogelijk nog slechter zou worden door nieuwbouw. Hier wilde de gemeente aantonen, dat de biotoop door de plannen helemaal niet slechter werd, wat niet gelukt is. Een projectontwikkelaar ging met een zeker bedrag zwaaien om maar van de zaak af te komen. Uiteindelijk is het bezwaar toegekend, omdat dit in het jaar van de molen speelde (2007) en de gemeente toch al op verschillende manieren bakzeil had moeten halen.

Uit deze onderhandelingen zijn de volgende tips naar voren gekomen:

- Sta geen inbreuk op de regels toe, want dan is het hek van de dam
- Overleg zo snel mogelijk met de overheid
- Volg exact de procedures
- Onderhandel nooit over de principes.

Na de voordrachten werd druk gebruik gemaakt van de mogelijkheid om gedurende 10 minuten de eigen problematiek aan een expert voor te leggen in een "speed-date".

Tussen de bedrijven door en ook na de bijeenkomst werd de gelegenheid geboden om de naastgelegen molen "De Vlieger" te bezoeken.

Conclusies

Als afsluiting was er nog een "vragenuurtje" en de afsluiting door de dagvoorzitter. Daarbij werden de volgende conclusies getrokken:

- Als het kan, loopt vooruit op de procedures: je kan er niet vroeg genoeg bij zijn
- Geef vroegtijdig je mening in het lokale sufferdje of andere media
- Zorg dat de omgeving van de molen wordt opgenomen in het bestemmingsplan
- Zorg ervoor dat boomaanplant zorgzaam gebeurt: "Boompje groot, molentje dood"
- Leg een archief aan van alles wat met de molen te maken heeft
- Geef aan dat de wind uit alle richtingen even belangrijk is
- Verzwak je onderhandelingspositie niet door groen op het eigen molenerf
- Pas op met soepelheid: dit schept een precedent
- Trek zoveel mogelijk gezamenlijk op
- Regelgeving kan tegen je werken, maar het kan ook de kracht zijn achter een goede biotoop
- Goede communicatie is één van de meest essentiële zaken
- Betrek de omgeving in het geheel en ga lobbyen
- Laat je nooit verlagen door smeergeld aan te nemen, hoe verleidelijk dit ook op korte termijn ook lijkt
- Het valt nooit mee om een gevecht met de overheid te winnen: het kan een lange strijd worden
- Realiseer je dat je nooit klaar bent, want er ligt altijd wel weer eens een nieuwe ontwikkeling op de loer.

Na deze welgemeende conclusies en aanbevelingen was er aan de bar nog gelegenheid voor een drankje, een praatje met een collega molenaar, etc, waarna ieder zijns weegs ging.

Het geheel was een goed georganiseerde middag, waarbij het hoofdstuk Molenbiotoop weer eens goed belicht werd met alle problematiek van dien waarvoor dank aan de organisatie.

De volgende geplande bijeenkomst van het Molennetwerk Zuid-Holland is op 6 november en handelt over "Hoe zorg ik ervoor, dat de omgeving geschikt blijft voor de molen?"

Ab Mulder, molenaar van molen Windlust in Westmaas



De Noordmolen van Twickel, verkeersknooppunt

Sinds 2012 ben ik vrijwillige molenaar. Nadat ik ben ingewijd in de aspecten van het olieslaan, ben ik me meer gaan verdiepen in de historie van de Noordmolen, watermolens en molens in het algemeen. Vanuit de opgedane kennis vertel ik aan bezoekers de achtergronden van de Noordmolen en de ligging aan oude handelsroutes. Ik heb dat eens uitgeschreven uit pure nieuwsgierigheid naar het wat en hoe van deze water aangedreven oliemolen en haar vestigingsplaats.

Trefpunt

In de lommerrijke bossen van landgoed Twickel bij Stad Delden ligt op een van de rustieke plekken de Noordmolen. Een oud industrieel / ambachtelijk monument. In deze tijden een rustpunt voor wandelaars en fietsers, in vroeger tijden een trefpunt van lokale boeren en een herkenningspunt voor reizigers en marskramers. De Noordmolen is gelegen op een voormalig 'verkeersknooppunt'. Over de oude postweg trokken verse paarden de postkoets (op de markt in Stad Delden werden de paarden verwisseld in het huis met de posthoorn) langs de Noordmolen naar Borne en vervolgens via Oldenzaal naar Hannover. Van die route maakten ook de Hanzekooplieden, Kiepenkerle, Tödden/marskramers en Hollandgänger gebruik. De weg naar Almelo ligt in de buurt evenals de waterwegen Twickelervaart en Oelerbeek.

De Noordmolen draait op water uit de Oeler-

beek, een riviertje met oorspronkelijk weinig verval. Om het waterrad in beweging te zetten en zeker te zijn van voldoende waterpeil werd de bedding van de Oelerbeek naar hoger terrein verlegd. De oude bedding bleef gewoon bestaan en werd gebruikt als omvloed. De naam van de beek verandert bij de Noordmolen in Azelerbeek. De beek was een belangrijke verkeersader: daarover voeren zompen met hun goederen naar Friesland en naar het westen van Nederland. Turf voor Stad Delden werd over de Azelerbeek aangevoerd vanuit Vriezenveen. Bij de Noordmolen werd de turf op karren overgeladen, omdat de schutten verder varen onmogelijk maakten. De zompen lagen soms op hun beurt te wachten om gelost te worden, zo druk kon het zijn.

Adolf van Raesfelt, heer van Twickel, liet omstreeks 1650 naast de Noordmolen een sluis aanleggen in de omvloed, waarmee overtollig water uit de Oelerbeek om de watermolen heen werd geleid. Door die omvloed, de verlegde Oelerbeek, konden de zompschippers doorvaren tot vlak bij de stad Delden. Graaf Carel wilde een nog betere waterweg en liet tussen 1771 en 1774 de Twickelervaart graven van Delden naar de Regge. Daarbij werd gebruik gemaakt van de al aanwezige omvloed.

Oorsprong

De Noordmolen staat vermeld in een register 1325 – 1336 van de bisschop van Utrecht en wordt geduid in de akte gedateerd 1347

waarmee Herman van Twickelo het huis Eijsinc, het latere Twickel koopt. Er zijn aanwijzingen dat de molen van ruim een eeuw daarvoor dateert.

Langs de noordkant van Stad Delden rond de Deldeneres liggen eeuwenoude boerderijen. Vroege bewoners van onze streken, genoemd naar de trechterbeker, vestigden zich zo'n 4000 jaar voor Christus op hoger gelegen gronden in de nabijheid van stromend water. Op kleine akkers op de es werden oude graansoorten en gewassen verbouwd en op de natte gebieden werd veeteelt bedreven. Niet ver van de Noordmolen liggen enkele tumuli, grafheuvels, waar latere bewoners in de bronstijd hun doden begroeven. Nog latere bewoners vestigden zich in een lös hoes.

Lange tijd waren boerderijen in hoofdzaak zelfvoorzienende gemeenschappen van hardwerkende gezinnen van twee of drie bij elkaar inwonende generaties en eveneens inwonende knechten en meiden. Eigen graan, boekweit, vlas, groenten en slachtvee voorzagen in de levensbehoeften. Zelf gemaakt linnen en wol van eigen schapen werden gebruikt voor kleren. Het graan werd ter plekke tot meel gemalen en watermolens hadden een veel grotere productie dan voorgaande manieren van malen, zoals met een handmolen of een rosmolen.

Van vlas maakte men niet alleen linnen, een deel van het zaad werd gebruikt om



lijfolie te winnen. Lijnolie werd gebruikt om gebruiksgoederen te conserveren, raapolie om boekweitpannenkoeken te bakken en voor de olielampen.

Vanwege de ouderdom van enkele erven nabij de Noordmolen kan worden aangenomen, dat deze olie- en graanmolen al voor de 12e eeuw is opgericht. Van de Noordmolen is ook een oudere bronvermelding bekend in verband met het huis Norden, waaraan de molen zijn naam zou hebben te danken.

Hoe het ook zij, de Noordmolen maakt deel uit van een oude cultuur en was lange tijd een onmisbaar werktuig voor de vroegere landbouwers in de "naoberschap". Water aangedreven molens werden door de Romeinen geïntroduceerd en hebben geleidelijk aan verspreiding verkregen naar onze streken. De Franken en de Karolingen met hun hoven en de kloosters hebben een rol gespeeld bij de verdere verspreiding.

Aan de beek ligt ook de Oldemeule in Oele en stroomafwaarts bij erve Graas heeft een kleine watermolen gestaan, waarvan fundamenten werden gevonden bij de aanleg van de A35. Ooit telde Twente zo'n 100 watermolens: elke buurtschap had er wel een en soms had ook een boerderij een molen voor uitsluitend eigen gebruik. Momenteel zijn nog 9 watermolens over.

Tegenwoordig beroemde schilders uit de Gouden eeuw, zoals Ruysdael en Hobbema, zagen ook de schoonheid van het Twentse landschap en de daarin aanwezige watermolens. Van Jacob van Ruysdael zijn enkele schilderijen bekend van de burcht in Bentheim. Hij is op zijn reis naar Bentheim ongetwijfeld via de handelsweg langs de Noordmolen getrokken. Onderstaande pentekening wordt aan een van beide schilders toegeschreven.

Verval en herstel

Geleidelijk aan verloor de Noordmolen zijn

functies. De graanmolen die tegenover de huidige Noordmolen heeft gestaan, kreeg concurrentie van windmolens en is in de 19e eeuw afgebroken. Toen de stoommachine en nadien de elektromotor op een meer efficiënte manier olie kon persen, werd olieslaan met een watermolen niet meer lonend. De ene watermolen na de ander verdween en in 1825 werd de Noordmolen gesloten. Wat niet gebruikt wordt raakt in verval, zo ook de Noordmolen ondanks een restauratie in 1917. In de jaren 1976-1978 is het molengebouw opnieuw gerestaureerd in opdracht van de Stichting Twickel in eerste aanleg zonder het schoepenrad. In 1984 kreeg de molen een nieuw waterrad, dat door de Rotaryclub Delden-Borne werd geschonken. In 1989 werd de restauratie van het interieur afgerond.

Sinds mei 1990 houden vrijwilligers de molen in bedrijf. In 2006 was weer een grote reparatie noodzakelijk. Niet alleen de molen, maar ook het molenrad, de kademuren en brug waren aan renovatie toe. Daarnaast moest vanwege de Arbowet een molenaarshuis worden bijgebouwd. Dit verblijf, 't Möllnhoes, is zo veel mogelijk opgetrokken volgens de oude technieken die bij de molenbouw werden toegepast. Dit zeer grote renovatieproject kon mede dankzij Europese subsidie (Leader+) gerealiseerd worden. Enkele marskramers hebben bijgedragen aan de feestelijke heropening; sindsdien staat een afbeelding van een Kiepenkerl bij de ingang.

De Noordmolen in werking toont een oud ambacht en geeft een prachtig beeld van oude techniek. Vanuit de molen geeft een venster, "Gods Window", de bezoeker een beeld van deze schitterende plek. De meanderende Azelerbeek vloeit noordwaarts langs erve Olieslager, een originele Twickelboerderij met zijn bijenstal en waterput met puthaal en stroomt verder door het coulissenlandschap.

Knooppunt

De schoonheid van het landschap is ook de routeplanners van de 21e eeuw niet ontgaan. De Noordmolen in 2014 ligt op een knooppunt in het fietsnetwerk Twente. Vele wandelroutes doen de watermolen aan, waaronder het Marskramerpad. Deze laatste wandeling gaat richting Borne door het Bokdammerveld. Enkele honderden meters na erve Olieslager en erve Voortman loopt links een wandelpad. Wandelend op dat oude stukje postweg krijgt de wandelaar een idee over de begaanbaarheid, de eenzaamheid en de gevaren van de wegen van destijds. Komend vanuit het Hannoveraanse rijk wisten de marskramers bij het horen van de heien "we zijn bijna in Delden, de oliemolen is in werking". Voor hen en voor de fietser en wandelaar van nu is de Noordmolen een plek om even stil te staan.

Molenaar Wiendelt de Lange

Bronnen:

- Boek: "Regge en Dinkel, land van levend water". Auteur: Adriaan Buter, Uitgeverij Waanders
- Boek: "Watermolens Twente". Het boek vermeld uitsluitend "Boekhandel Broekhuis/ Uitgeverij", geen auteur(s)
- Boek: "Twickel". Auteurs: Aafke Brunt, Jan Haverkate, Lucia den Ouden, Uitgever Stichting Twickel
- Website www.handelsweg.com
- Website www.vaassenhistorie.nl/files/type_watermolens_op_de_veluwe.pdf



Koningsdag op molen Hazewind in Gieten

Op zaterdag 26 april (1e Koningsdag) waren er op molen Hazewind in Gieten een aantal activiteiten georganiseerd. Naast de gebruikelijke rondleidingen iedere zaterdag, zou die dag de oude dieselmotor uit 1911 door leden van de Oude Trekker en Motoren Vereniging (OTMV) uit Eext weer opgestart worden.

Deze motor heeft vanaf 1938 in de molen gefunctioneerd als aandrijving voor de maalinrichting op de begane grond van de molen. Omdat de molenaar niet met de wind kon concurreren met de moderne maalderijen heeft men destijds besloten een maalderij op de begane grond in te richten die aangedreven werd met motoren. Gelukkig is het windgedeelte wel behouden gebleven en sinds 2011 ook weer hersteld zodat de molenaars dit deel ook kunnen laten zien van de historie van deze molen. Naast het repareren en weer opstarten van de oude dieselmotor uit 1911, waar de leden van OTMV uit Eext al 4 weken mee bezig waren geweest, was dit ook een mooie gelegenheid om een deel van hun eigen historische oude stationaire motoren te laten zien en te laten draaien voor het toegestroomde publiek.



Om ± 14u00 werd Gieten en omgeving opgeschrikt door hevig motorgeronk; maar liefst 81 motoren die meededen aan de 22e Toeterrit, kwamen in hun rondrit vanuit Veendam de molen bezoeken. Hier werd een "appeltjes-stop" gehouden. Naast de appeltjes was er ook gelegenheid om een kop koffie of thee met een plak zelfgebakken cake te nuttigen.

Een mooie wisselwerking: de leden van OTMV-Eext vergaapte zich aan de 81 prachtige klassieke motoren (allemaal van vóór 1976) en de deelnemers aan de Toeterrit toonden hun belangstelling voor de stationaire motoren in en rond de molen. En ook de molen werd van alle kanten bekeken. Daar tussendoor liepen de overige ± 400 bezoekers die naar dit Koningsdag



evenement kwamen kijken. Gelukkig werkte het weer ook mee, al liet de wind het wat afweten, waardoor het niet mogelijk was om met de molen te malen.

Om 16u00 ging de Toeterrit weer verder met hun toertocht en werd het weer langzaam wat rustiger in Gieten en omgeving.

Het starten van de dieselmotor is tevens de start van het project om alle motoren en mechanisatie van de molen weer te restaureren en te laten draaien; zodat ook dit mechanische deel, waar de molenaar ± 70 jaar mee heeft gewerkt op de molen, in werking in de toekomst getoond kan worden.

Nico van den Broek

Stichting Molendocumentatie

Er liggen bij de Stichting Molendocumentatie (SMD) in bakken, laden en mappen duizenden foto's van molens. Dankzij onze vrijwilligers weten we ook welke molens dit zijn, waar ze staan of stonden, want er zijn heel veel molens verdwenen. Soms zijn die afgebroken, verplaatst, maar nog vaker afgebrand. Op de website www.allemolens.nl zijn heel veel van deze foto's terug te vinden. Dat zijn afbeeldingen van de buitenkant, het exterieur van de molen, meestal met zijn directe omgeving.

We hebben heel weinig foto's van de binnenkant, het interieur van molens. Ook van de molentechniek hebben we heel weinig afbeeldingen. Eerlijk gezegd hebben we maar van enkele molens een of meer interieurfoto's. Dat is jammer, want vaak vertellen die interieurs een boeiende geschiedenis. Dat kan gaan over de gezinnen die in de molens woonden, de constructie en de techniek, de slimme oplossingen om in de vaak kleine

ruimte zo optimaal mogelijk te kunnen werken en wonen. Soms kom je een foto tegen waarbij het hele gezin van de molenaar heel plechtstatig op een rijtje voor de molen staat. Dat zijn vaak gezinnen met veel kinderen, soms wel meer dan tien. Die moesten ook allemaal een plekje in de molen hebben gehad. Ooit kreeg ik zo'n foto van één van die kinderen, nu al weer jaren overleden. Die foto was van de poldermolen van Oudegein. Ontroerend als je beseft wat voor armoede er heerste daar.

De SMD zou de molenaars willen vragen om met hun camera de molen in te gaan en foto's te maken van de techniek, de constructie en het woongedeelte, voor zover aanwezig natuurlijk. Maak dan ook foto's van de details, zoals beschilderingen en deurkrukken. Graag de digitale foto's sturen aan: smd@molens.nl.

Oude foto's op papier of dia zijn natuurlijk ook welkom, het adres is SMD, Zeeburgerdijk 139, 1095 AA Amsterdam.

Nu ik hier toch een oproep doe, wil ik ook nog vragen of er mensen zijn die ons vrijwilligers-team willen komen versterken? Kom ons helpen!

Jippe Hoekstra
voorzitter Stichting Molendocumentatie



Het water heeft zijn werk goed gedaan!

Ring, ring, ring, de telefoon gaat over. Aad Schouten (molenaar in Oud-Alblas) belt met Rob van Zijl (molenaar in Schipluiden): "Kunnen jullie een nieuw kappie maken voor Het Haantje?" "Dat kan, ik ga met Peter overleggen en bel je terug". Dat was het begin, ik vond het een leuk plan. We hebben op 14 november 2013 van dat wipmolentje de kap eraf gehaald. Het molentje staat op een manshoog schuurtje en de kap zat vastgesnoerd met een touw aan de lange spruit. Nu bleek dat er meer aan de hand was, dus ook de kast ging op de aanhanger mee naar de werkplaats in Schipluiden. Daarvoor hebben we de roeden kaal gemaakt, hek- en zoomlatten genummerd met schilderstape. De gestreken roeden gingen naar een schuur voor opslag.

Vanaf 2000 bouw ik modelmolens vanaf tekening: uitgaven van De Hollandsche Molen uit Amsterdam, van de Muiderkring uit Weesp en uit het Groot Volkomen Molenboek. Door die bouw raakte ik steeds meer geïnteresseerd in de molens en hun geschiedenis. Ik ben uiteindelijk de cursus vrijwillige molenaar gaan doen en ik ben ook geslaagd. Samen is dat een mooie combinatie. Bij de Groeneveldsche Molen in Schipluiden staan drie speelmolens, waar ook het nodige is gebeurd: 2 nieuwe schuren, 1 met maalkoppel, 1 met buil en mengketel, 1 met lichtspoel voor de opwekking van elektra voor led-verlichting. Daarbij komen diverse restauraties van kap, molenhuis, gevlucht, etc. Rob was een jaar lang

mijn instructeur, waardoor ik nog meer ben aangestoken met het molenvirus.

De kap

Eerst hebben we alle maten opgemeten en op tekening gezet, zoals het was. De kap hebben we meegenomen naar de schuur thuis. We hadden red cedar van Aads oude fokken meegekregen en een eiken bint om daar delen van te zagen. Het red cedar hebben we op dikte en breedte gemaakt. Van het grote stuk eiken heeft George Middendorp (molenaar in Wateringen) balken gezaagd in handzaam formaat. De oude kap zat volgespoten met kit: we hebben twee stofferblikken vol eruit gesneden. Het was niks, dus de kap is geheel nieuw gemaakt. Van de kast zijn foto's gezonden naar Aad: "het water heeft zijn werk goed gedaan".

De achterkant van de nieuwe kapsanten is vertand gezaagd om het dakbeschot te kunnen potdekselen. De kopse kanten is in de constructielijm gezet om inwateren tegen te gaan. Het oude stormschild zat tussen het dakbeschot, nu er over heen. Ook heeft het nu een juiste helling, zoals het hoort. Alles hebben we geschroefd met rvs-schroeven. Het voorkeuvelens heeft nu een pothok en een askraag, (draaiwerk van Gerard Kerklaan) wat voorheen niet was. Zo kon het water via de as naar binnen lopen met een verwoestend resultaat. De kap aan de buitenzijde is in tweecomponenten polyester-mat gezet, dat verrot nooit meer. Het geheel is drie keer in een poly-primer en drie keer in Wijzonol-verf gezet.

Het bovenhuis

Rob heeft nieuwe twee hoekstijlen, een borstnaald, twee daklijsten, een windpeluw en een penbalk op maat gezaagd. We konden niet alles slopen, anders is het verband weg. De authentieke verbindingen zijn gehandhaafd en wat rot was is vernieuwd. Alles is gemonteerd, uitgelijnd en het is aan de buitenzijde drie keer in de grondverf gezet. Zo kan het hout ademen. De buitenzijde van de kast is met trespa bekleed, onderhoudsvrij met rvs-schroeven. Ook dit is drie keer in de poly-primer en drie keer in Wijzonol-verf gezet. Tot slot is een Zaanse accent toegevoegd: op het blauwe windpeluw staan weer witte wolkjes, zoals het was.

Het plaatsen

Wipmolen Het Haantje is van bouwjaar 1952 en kan nu weer jaren mee. Op 15 maart 2014 hebben we alles teruggeplaatst, roeden gestoken, opgehekt, draaivaardig gemaakt. Het draait weer lustig zijn rondjes. Aad en zoon Jannick waren blij: ze hadden hem gemist al die tijd! Het Haantje is ingericht met verticaal koppel steentjes aangedreven met een riem om meel te malen en een viertal stampers aangedreven met een nokkenas om kattengrit fijn stampen. Vanuit de woonkamer in de molen kijken ze zo de polder in met daarin: een tjasker, een weidemolen en wipmolen Het Haantje. Een prachtig gezicht.

Peter van Sloten



De foto's zijn gemaakt door Rob van Zijl en Peter van Sloten



Deze rubriek vermeldt activiteiten van de vereniging, de afdelingen en de regio. Hoewel de redactie begrip heeft voor het feit dat activiteiten vaak op korte termijn worden georganiseerd verzoeken wij iedereen rekening te houden met de verschijningsdata van de Gildebrieven. Het is immers niet zinvol activiteiten te vermelden die al hebben plaats gevonden op de dag van verschijnen van de Gildebrieven. De Gildebrieven verschijnen voorafgaand aan de jaarvergadering eind maart, eind juni, eind september en vlak voor Kerst. U kunt ook even contact opnemen met de eindredacteur. Tevens is het mogelijk berichten aan te leveren voor op de facebook pagina van Het Gilde.

Op zoek naar verhalen

Het Groninger Molenhuis is op zoek naar verhalen over Groninger molens en hun molenaars. Dit mogen verhalen zijn van lang geleden, maar ook spannende anekdotes van recent(er) datum. Zoals het gegeven dat de verdwenen molen Bakker in Zuidhorn een glijbaan had voor zakken meel, of het verhaal achter de molenaar die in de kerk van Doezum begraven ligt.

Wij zoeken deze verhalen voor het Westerkwartier actief op in het kader van Tocht om de Noord 2014. Dit wandelevenement staat dit jaar in het teken van de Groninger molen. Tijdens de tocht, in het laatste weekend van september, worden overal langs de route

deze verhalen verbeeldt door toneelspelers, verhalenvertellers, musici en kunstenaars. Daarnaast krijgen de verhalen een plek op de site www.groningermolens.nl. Natuurlijk is het de bedoeling om ook verhalen over de andere molens in onze provincie op te sporen. Kent u of bent u iemand die ons verder kan helpen? Neem dan contact op via info@groningermolens.nl of 050 3130052. U mag een verhaal insturen maar het is ook mogelijk om uw verhaal te laten optekenen. Wij kijken uit naar uw bijdrage(n)!

Presentatie over molens

Daarnaast heeft het Groninger Molenhuis heeft een PowerPointpresentatie laten maken om Groningen als molenprovincie onder de aandacht te brengen. De presentatie is onder andere ontwikkeld om overheden te wijzen op de veelzijdigheid en het belang van de monumentale molens in hun gebied (als sociaal trefpunt, op educatief gebied, als toeristische trekker, als cultureel erfgoed) en op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van deze molens. In een serie van 29 beelden geeft de presentatie een blik op de vele soorten molens in de provincie en de functie die zij vroeger vervuld hebben, en toont hij de belangrijke plaats die zij innemen in de huidige samenleving. Dankzij de inzet van veel vrijwilligers zijn molens nog altijd een levend monument, maar zij kunnen niet overleven zonder de steun van de gemeente en van andere overheden. Moleneigenaren in de provincie kunnen de presentatie desgewenst aanvullen met eigen beelden en hem gebruiken als voorlichtingsmateriaal, bijvoorbeeld voor hun nieuwe gemeentebestuur. De presentatie is te bekijken en te downloaden op de website van het Groninger Molenhuis.



Midwolde Kerkhof Hervormde Kerk
Foto H. Noot 13 maart 2010

Westlandse molendag 2014

Op zaterdag 28 juni 2014 organiseren wij (de Westlandse molenaars) alweer de 21e "Westlandse Molendag" (09.00-17.00 uur), waarbij meegedaan kan worden aan de volgende activiteiten:

Fietstocht

Ook dit jaar is het weer mogelijk om alle "Westlandse" molens per fiets te bezoeken. U kunt starten bij elke deelnemende molen.

Fotowedstrijd

Er wordt op deze dag een fotowedstijd georganiseerd. Het is de bedoeling dat men op deze dag één of meerdere foto's van een molen of molenonderdeel maakt. Thema wordt t.z.t. op de site bekend gemaakt.

Molenpuzzeltocht (voor kinderen)

Dit jaar zal er speciaal voor de kinderen een molenpuzzeltocht worden georganiseerd. Het is de bedoeling dat de kinderen met hun begeleiders minimaal 4 molens gaan bezoeken.

Vaartocht

Dit jaar is het mogelijk om een aantal molens per rondvaartboot vanaf het water te bezichtigen en te bezoeken.

Activiteiten bij de molens.

Koffie, thee en frisdrank: verkrijgbaar bij de Groeneveldse molen te Schipluiden.
Werkende modelmolens: bij de Groeneveldse molen te Schipluiden.
Pannenkoeken: bij de korenmolen de Hoop te Maassluis.
Tentoonstelling en muzikale opluistering: in en bij de korenmolen De Vier Winden te Monster.
Tentoonstelling: van molenonderdelen en molenmakers werktuigen in de Wippersmolen te Maassluis.

Voor meer info over de molendag en de rondom de molens georganiseerde activiteiten, kan je onze website bezoeken.

www.westlandsemolens.nl/westlandsemolendag2013.

Of per E-mail R.van.Zijl1@kpnplanet.nl;
Tel. 06-53578058

Jubileumboek

De Widde Meuln
1839 – 2014
De laatste op rij

De Kinderdijk van het Noorden.

Dit predicaat zou het traject tussen Groningen en Delfzijl, langs het Damsterdiep, niet misstaan. We moeten dan wel terug naar de tweede helft van de negentiende eeuw. Toen stonden er meer dan dertig molens aan oevers van het water.

Een parelsnoer van molens.

Ze werden vrijwel allemaal gesloopt, brandden af of werden verplaatst.

Er rest nog maar één: de Widde Meuln in Ten Boer. Volledig gerestaureerd beleeft deze molen dit jaar zijn 175-jarig bestaan. Ter gelegenheid hiervan verschijnt binnenkort een jubileumboek met de toepasselijke titel: 'De laatste op rij'.

Lees hoe de zee het Groninger land vormde waarop de Widde Meuln gedijde.

- Neem kennis van het authentieke Koninklijk Besluit voor de oprichting.
- Stap in 1868 in de trekveer en reis langs de 33 molens langs het Damsterdiep.
- Leer van de economische en sociale aspecten van het molenaarsbestaan.
- Huiver mee met de omwonenden van de molen in de oorlogsjaren.
- Beleef de vele oude verhalen en anekdotes rond de molen opnieuw.
- Treur mee over het verval van de molen.



De Widde Meuln te Ten Boer door H. Noot

- Leef mee met de Groningers in hun herhaalde restauratiepogingen. Geniet de terug gewonnen schoonheid van 'de laatste op rij'.

Het gebonden, boek omvat 236 pagina's, heeft een luxe uitvoering, een harde kaft en is full colour. Een unieke selectie van meer dan honderd oude en nieuwe foto's maken het verhaal beeldend.

De prijs van het boek is bij voorintekening € 17,50, daarna € 22,50.

In de tweede helft van mei kunt u intekenen op de website van Groninger Landschap: www.groningerlandschap.nl. Het boek verschijnt op 6 september 2014. Nadere informatie bij de auteur: j.t.hoogakker@planet.nl

Jakob Hoogakker

WORD MOLENAAR!

Deze keer zijn we in Noord-Holland, in de Zaanstreek. Wormer om precies te zijn, bij meel- en pelmolen De Koker of De Zwarte Hengst, aldaar in 1866 herbouwd, de huidige molen stond eerst te Graft en daarvoor sinds 1679 te Zaandijk als papiermolen. De in 1866 afgebrande voorganger in Wormer (een wipmolen) volgde in 1840 een eerdere voorganger op (een bovenkruier).

De molen is eigendom van Vereniging De Zaanse Molen en is maalvaardig.

De kans om daar een actieve molenaar op de foto te krijgen is groot. De Koker heeft een grote maalploeg, te weten: Dick Jan Braay, Cor Burger, Simon van der Meer, John van Heijningen, Ton Leegwater en de leerling Toni Bense. Vanaf ca. 2000 zijn de meeste hiervan actief op De Koker. Ton Leegwater ben je mogelijk al tegengekomen in de lijst met geslaagde molenaars, elders in de Gildebrief, want zijn examen op De Vijfhuizen Molen te Haarlem is goed verlopen!

Toni Bense treft u, zeer actief aan op het omslag. Op de grote foto aan het kruien, en op de achterzijde, ruimend gezien, de kammen van bovenschijf en bovenwiel aan het controleren (let op de stutvang!), de hals van de bovenas aan het smeren, een zeil aan het voorleggen en het afzeilen ervan.

Fotograaf is John van Heijningen. De opnamen van Toni zijn genomen op 19 februari 2014. John vermeldt nog:

De molen staat heel mooi in het open veld met een prachtig zicht over het Wormerveld. Onze molen is een achtkante grondzeiler, rietgedekt, met als bijzonderheid dat in het verleden met schuiten de molen binnen gevaren kon worden. Als gevolg van de daling van het waterpeil ten opzichte van de molen kan dat niet meer.

Oorspronkelijk maalde de molen meel voor (scheeps-)besluit, later is er een pelsteen bij gekomen.

Voor die pelsteen heeft de molen een sterk gevulcht, met brede, fors opstaande windborden, een breed hekwerk met een diepe zeeg.

Let bij de grote foto ook op het pelblik rechts langs het "hoisie" (de plee).

Hierbij nog een uitdaging voor molenaars uit Friesland, Overijssel, Gelderland, Zeeland en Limburg:

Graag ontvangen we nog foto's van actieve molenaars uit jullie provincies! Nu zal wel bekend zijn wat de bedoeling is, toch? Let op het voldoende formaat (4.000 x 3.000 pixels) van de grote (liggende) foto en de positie van de molenaar daarop (rechts en niet te hoog in beeld). Vergeet de naam van de molenaar, molen en fotograaf niet te vermelden.

Drentse Molendag

Drentse molens openen massaal de deuren op zaterdag 23 augustus 2014



Ongeveer 36 molens in Drenthe zijn op zaterdag 23 augustus te bekijken. Het merendeel opent dan, op de Drentse Molendag, de deuren voor publiek, terwijl vrijwillige molenaars bezoek gastvrij ontvangen. De provinciale molendag, georganiseerd door Molenstichting Drenthe en Het Gilde van Vrijwillige Molenaars (afd. Drenthe), is medio jaren '80 opgezet om collega-molenaars te gerieven. Die kunnen op de nationale molendag zelf niet op pad, omdat ze dan op hun eigen molen vertoeven. De opzet was een succes, maar ook het 'gewone' publiek weet nog altijd de molens op de vierde zaterdag van augustus te vinden. Het is dan ook een prima gelegenheid eens rustig te kijken, of om meer molens op één dag in actie te zien. Op diverse molens zijn extra activiteiten. Soms wordt brood gebakken, in Roderwolde en Zuidlaren wordt olie geslagen en in diverse molens zijn andere aardige bezienswaardigheden. Op enkele molens wordt gemalen en hier en daar zijn fiets- en wel wandelroutes verkrijgbaar. Meer (actuele) info wordt gepubliceerd op www.molensindrenthe.nl

©2014 Het Gilde van Vrijwillige Molenaars.

Niets uit deze uitgave mag worden vervaelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronische gegevens-verwerking of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande toestemming van het Gilde van Vrijwillige Molenaars.



Geef een eigen draai aan de molen!

Word molenaar!

